PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb postale I gruppo - Cena 40 lir | Leto XXI. Št. 281 (6259) | TRST, petek 26. novembra 1965

NOV VOJAŠKI DRŽAVNI UDAR V LEOPOLDVILLU

Mobutu odstavil Kasavubuja in prevzel oblast
Nov predsednik vlade je polkovnik Mulamba

Sporočil je, da bo ostal predsednik republike pet let - Vojska je nastopila, ker se Kasavubu ni strinjal z odslovitvijo belih plačancev - Čombe je zelo zadovoljen - Čombejev sestanek z ameriškim poslanikom - Mobutu je napovedal izpustitev nekaterih političnih jetnikov in med njimi tudi Gizenge - Gbenjeve izjave

Kasavubu

Mobutu

LEOPOLDVILLE, 25. — Poveljnik kongoške vojske general Joseph Mobutu je preteklo noč odstavil predsednika republike Kasavubuja in njegovo vlado ter se razglasil za predsednika republike. Takoj nato je dal nalogo polkovniku Leonardu Mulambi, naj sestavi vlado «narodne enotnosti». Državni udar je bil izvršen v zgodnjih jutranjih urah brez prelivanja krvi. Davi je leopoldvilski radio oddajal razglas Mobutuja, ki pravi:

1. Predsednik Joseph Kasavubu je odstavljen s položaja kongoške demokratične republike. 2. Evariste Kimba je odstavljen s položaja ministrskega predsednika, ki je imel nalogo sestaviti vlado. 3. Vrhovni poveljnik kongoške vojske general Mobutu bo prevzel ustavne pravice državnega poglavarja. 4. Demokratične ustanove republike, kakor jih določa ustava od 1. avgusta 1964, še dalje delujejo in izvajajo svojo oblast. Zlasti pa poslanska zbornica, senat in pokrajinske ustanove. 5. Demokratična republika Kongo poudarja svojo privrženost OZN in Organizaciji afriške enotnosti 6. Vsi sporazumi, ki so bili sklenjeni do danes z vsemi prijateliskimi državami, se bodo spoštovali 7. Če ne bo parlament določil drugače, se bodo sporazumi, ki se tičejo pristopa kongoške demokratične republike k listini skupne afriške in malgaške organizacije, spoštovali. 8. Mednarodna politika Konga kot afriške države bo navdihnjena po interesih vse afriške celine. V tem okviru se bo politika sporazumevanja med Kongom in afriškimi državami nadaljevala. 9. Ne bo se dopuščalo nobeno vmešavanje v notranje zadeve države, naj bo kakršnokoli. 10. Vsi ukrepi o prepovedi, ki so nedavno prizadeli nekatere kongoške in tuje publikacije, so od danes, 25. novembra, razveljavljeni. 11. Spoštovale se bodo pravice in svoboščine, ki jih jamči ustava od 1. avgusta 1964. Zlasti svoboda vere, izražanja, tiska, prepričanja, zborovanja in združevanja. 12. Kongoška narodna vojska bo ostala zunaj političnega dejavnosti in nad njo in vsi politični jetniki bodo izpuščeni. Ta odločitev ne velja za člane «uporniških tolp, ki so delovale proti notranji varnosti države». 13. Potrebno je poudariti, da bo kongoška narodna vojska, varuhinja varnosti, imetja oseb — Kongožanov ali tujcev — še dalje jamčila to imetje.

Pozneje je imel general Mobutu tiskovno konferenco, na kateri je sporočil, da namerava ostati predsednik republike pet let. Izjavil je, da bodo ustavo spremenili, zato da on lahko prevzame mesto predsednika republike. Predsedniške volitve, ki bi morale biti v začetku prihodnjega leta, pa so odpovedane.

Mobutu je dalje izjavil, da je tekmovanje za najvišja mesta končano in da bo do sobote polkovnik Mulamba imel vlado narodne enotnosti, «ki jo bo parlament soglasno odobril». Pripomnil je, da je prav to tekmovanje za najvišja mesta povzročilo stalno politično krizo. Dejal je: «Vsi ste videli, da so naši politiki popolnoma propadli. Mi nismo izvršili državnega udara. Vojska se je omejila na prevzem svoje odgovornosti do dežele.»

Zatem je Mobutu izjavil, da so davi sporočili Kasavubuju s pismom njegovo odstavitev, in da je on odredil vse potrebno, da se zagotovi osebna varnost Kasavubuja. «Vsi odstavljeni politiki, je nadaljeval Mobutu, so prosti, da delajo, kar hočejo. Bivši predsednik Kasavubu lahko izbere, da ostane do smrti senator, kakor določa ustava za bivše predsednike, ali pa ohrani svoj poslanski sedež v parlamentu.» Nato je izjavil, da bodo vsi politični jetniki, ki niso vmešani v upor, izpuščeni. «Pomilostitev za voditelje upora, ki so znani morilci, je dejal Mobutu, je izključena».

Še posebno je izjavil, da bo politični voditelj Antonine Gizenga, ki se že eno leto v hišnem zaporu v Leopoldvillu, takoj izpuščen. Zavrnil je Kasavubujevo idejo o politični rešitvi upora, ki še traja na nekaterih področjih konga. «Borili se bomo proti uporu, je dodal Mobutu, dokler ne bo popolnoma strt z vojaškimi sredstvi in samo z vojaškimi sredstvi.»

Nato je izjavil, da «ima nesreča Konga svoje korenine v pomanjkanju discipline. Menjali bomo to stanje in skušali bomo znova vsiliti čut discipline.»

Dalje je Mobutu izjavil, da bodo še danes popoldne sklicali sejo parlamenta in da bodo novo vlado sestavljali samo civilisti z edino izjemo Mulambe. Ponovil je, da bodo ostale v veljavi vse določbe ustave, zlasti pa tiste, ki jamčijo svobodo tiska in izražanja.

Še pred tiskovno konferenco je Mobutu sprejel predsednika obeh zbornic parlamenta. Povedal je, da je dobil brzojavke s čestitkami iz vseh krajev Konga in tudi od vodstva Čombejeve stranke, ki hvali njegovo akcijo. Čombe je nekemu bruseljskemu listu po telefonu javil, da je Kasavubu pod nadzorstvom v nekem vojaškem taborišču blizu Leopoldvilla. Dalje je Čombe izjavil, da se bo sestal z Mobutujem in da bo imel nato tiskovno konferenco. Leopoldvilski radio je objavil brzojavko Čombejeve stranke, ki jo je podpisal Čombe sam, in v kateri je rečeno, da je stranka z zanimanjem sledila razglasu vojske ter da se veseli, da bodo sprejeti ukrepi vzpostavili v Kongu red. Značilno je, da je v Washigtonu predstavnik ameriškega državnega departmaja sporočil, da se je Čombe sestal danes z ameriškim poslanikom v Leopoldvillu.

V Najrobiju je predsednik kongoške revolucionarne vlade Gbenje objavil sporočilo, v katerem zlasti poudarja, da so kongoški borci odločeni nadaljevati borbo za osvoboditev Konga. «Za nas, revolucionarje in nacionaliste, dodaja sporočilo, je Mobutu prav tako odgovoren kakor Kasavubu in Čombe za nesreče kongoškega ljudstva.»

V Leopoldvillu je vse mirno. Vsa javna poslopja stražijo vojaki. Za novega poveljnika vojske je bil imenovan general Bobozo. Današnji Mobutujev udar je že drugi državni udar. Mobutu, ki je bil polkovnik in časnikar, je leta 1960, ko je Kongo postal neodvisen, postal načelnik glavnega štaba kongoške vojske. Leta 1958 je bil v Leopoldvillu ravnatelj lista, ki je podpiral Lumumbovo kongoško nacionalistično gibanje. Ko je Lumumba sestavil prvo vlado, je bil Mobutu imenovan za državnega tajnika v predsedstvu. Julija istega leta ga je Lumumba po prvem uporu v vojski imenoval za načelnika glavnega štaba s činom polkovnika in je bil podrejen generalu Ludulí.

Pozneje so se odnosi med Lumumbo in Mobutujem poslabšali. Ko je po aretaciji Ludule prevzel vse nadzorstvo nad vojsko, je Mobutu odstavil predsednika Kasavubuja in ustanovil «svet komisarje». Čez nekaj mesecev je Mobutu znova izročil oblast parlamentu. Vendar pa je vedno imel močan vpliv na politiko v deželi. Enote vojske, katere poveljnik je bil Mobutu, so ob podpori belih plačancev in belgijskih vojakov ter s prevažanjem ameriških letal vodile vojno proti Lumumbovim pristašem zlasti v Stanleyvillu. Ko je po odstavitvi Čombeja nastal med Kasavubujem in Mobutujem spor zlasti glede odslovitve belih plačancev, se je Mobutu odločil in Kasavubuja odstavil. Kakor je znano, je po odstavitvi Čombeja večina v parlamentu, ki pripada Čombejevi strankič izglasovala 1. novembra nezaupnico Kimbovi vladi. Toda Kasavubu je znova poveril nalogo Kimbi, naj skuša sestaviti novo vlado. Prehitel pa ga je Mobutujev udar.

DANES

Od včeraj so dogajanja v Afriki prišla še bolj v ospredje: poveljnik kongoške vojske general Mobutu je namreč odstavil predsednika republike Kasavubuja in njegovo vlado ter se sam proglasil za državnega poglavarja. Izjavil je, da bo tu ostal pet let, kajti predsedniških volitev, ki so bile določene v začetku prihodnjega leta, ne bo. Hkrati pa je dejal, da ostane v veljavi ustava od 1. avgusta lani, da bodo poslanska zbornica, senat in pokrajinske ustanove delovale, da bo Kasavubu prost, da bo polkovnik Mulamba sestavil civilno vlado, da bo Gizenga, ki je v hišnem zaporu, takoj izpuščen in da se bo kongoška vojska borila proti upornikom, «dokler ne bodo popolnoma strti z vojaškimi sredstvi.» — Prva značilnost tega že drugega Mobutujevega državnega udara je, da ga je pohvalil Combe, ki se je sestal včeraj z ameriškim poslanikom. Druga značilnost je izjava predsednika kongoške revolucionarne vlade Gbenja, ki je poudaril, da je Mobutu prav kot Kasavubu in Combe «odgovoren za nesrečo kongoškega ljudstva», in da bodo kongoški borci nadaljevali borbo za osvoboditev Konga.

Iz Rodezije pa poročajo o naraščanju neredov in o stavki belih strojevodij na železnici v Zambiji. V Londonu pa je vodstvo opozicijske stranke ZAPU sporočilo, da je policija ubila doslej že 16 Afričanov med neredi. Do neredov je prišlo tudi v rodezijskem parlamentu, ker je edini beli opozicijski poslanec izjavil, da je enostranska razglasitev neodvisnosti uporno dejanje. V Gani pa bo danes vlada zahtevala od parlamenta izredna pooblastila za splošno mobilizacijo, da bo spričo nemirov v Rodeziji za vsak primer pripravljena.

Pakistanski zunanji minister Buto je včeraj v Moskvi povedal, da bo kmalu prišlo v Taškentu do sestanka z indijskimi predstavniki na posredovanje vlade SZ, s katero — je dejal — se v zadnjih letih odnosi stalno boljšajo. Pakistan pa je «pripravljen obravnavati v Taškentu indijsko-pakistanski spor v celoti», ter da je to nedvomno «precejšen poskus približanja k Šastrijevemu stališču».

Najvažnejša novica iz Evrope je podpis novega zapisnika o berlinskih prepustincah za obiskovanje vzhodnega Berlina od 18. decembra do 2. januarja Prepustnice bo dobilo okrog 800.000 oseb.

Včeraj je umrla v Rimu Angelika Balabanov v starosti 96 let. Bila je članica PSDI, sicer pa izredno zanimiva zgodovinska osebnost evropskega socialističnega gibanja: sodelovala je z Leninom v oktobrski revoluciji in je bila prva tajnica tretje internacionale, iz katere so jo pozneje izključili, ter je odšla v ZDA, kjer je sodelovala z ameriško socialistično stranko. Po osvoboditvi se je vrnila v Italijo ter je sodelovala na kongresu v palači Barberini, ko se je vključila v PSDI. Ko je Mussolini izdal socialistično stranko, je Balabanova predlagala njegovo izključitev. V oporoki je prepovedala vence ter zahtevala, naj se uničijo vsa pisma in listine, ki jih je pustila doma in v New Yorku.

Sestanek ministrov OECD

PARIZ, 25. — Danes se je pričela konferenca ministrov OECD (Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj). Konferenca se bo nadaljevala do jutri zvečer in na njej bodo razpravljali: 1. o gospodarski politiki in o stanju v državah članicah, 2. o izmenjavi in pomoči državam v razvoju.

Uvodno poročilo sta imela tajnik organizacije Kristensen, ki je ugotovil, da so države članice na dobri poti, da dosežejo v razdobju 1961—70 razvoj v višini 50 odst., in začasni predsednik Švicar Schaffner, ki je govoril o inflacionistični nevarnosti.

Sledila so poročila raznih ministrov in med njimi je italijanski minister za proračun Pieraccini govoril o izboljšanju italijanskega gospodarstva ter o važnosti sprejema načela o gospodarskem dolgoročnem načrtovanju. Francoski minister za finance Giscard D'Estaing je govoril o stalni skrbi Francije za razvoj mednarodne izmenjave, nato pa je obdolžil partnerje evropskega skupnega tržišča, da je zaradi njih stališč prišlo do inflacijskih teženj.

Posvetovanje o najemninah

RIM, 25. — Ožji odbor, ki ga je imenovala posebna komisija za najemnine, se je sestal danes popoldne pod predsedstvom poslanca Breganzeja in nadaljeval proučevanje dosedanjih predlogov.

Na seji je podtajnik Misasi izjavil, da namerava vlada ob pravem času in še pred zapadlostjo zakona (31. decembra 1965) predložiti svoj načrt glede najemnin. Pripomnil je, da bo načrt predložen pravočasno, da o njem lahko razpravlja parlament.

Demokristjanski predstavnik Pennacchini je predlagal, naj bi vsaj za tri mesece in ne več kakor za šest mesecev podaljšali sedanji režim, zato da parlament lahko temeljito prouči razne predloge in pobude vlade.

Nov sporazum v Berlinu

BERLIN, 25. — Danes so po dolgih pogajanjih podpisali v zahodnem Berlinu nov zapisnik o berlinskih propustnicah Zapisnik določa, da bodo zahodni Berlinčani mogli obiskati svoje sorodnike v vzhodnem Berlinu od 18. decembra do 2. januarja. Računajo, da bo prepustnice dobilo okrog 800.000 oseb. Sporazum določa, da bodo zopet odprli posebne urade v ta namen, in da bodo prepustnice v nujnih primerih izdajali do 31. marca 1966.

DUNAJ, 25. — Avstrijska vlada je dala nalogo zunanjemu ministru naj povabi Združene narode, naj bi organizirali svetovno konferenco o razorožitvi na Dunaju.

ANGELIKA BALABANOV JE VČERAJ UMRLA

Angelika Balabanov

RIM, 25. — Znana italijanska socialistka Angelika Balabanov je davi ob 9.35 umrla. Njeno truplo so pripeljali iz njenega stanovanja na sedež rimske pokrajinske federacije PSDI, kjer ima sedež žensko gibanje, kateremu je predsedovala.

Angelica Balabanov se je rodila v Čenigovu blizu Kijeva v Ukrajini leta 1869 kot hči zemljiških posestnikov in trgovcev. Z devetnajstim letom se je vpisala na univerzo v Bruslju. Tedaj je navezala odnose z italijanskimi in ruskimi emigranti. Leta 1900 se je vpisala v italijansko socialistično stranko na prigovarjanje F. Turatija. Zatem je odšla v Švico, kjer je spoznala Lenina. Septembra leta 1915 je kot stalna predstavnica italijanske socialistične stranke v Švici organizirala mednarodno socialistično konferenco nevtralističnih strank v vasi Zimmerwald blizu Berna in je postala njena tajnica. Studirala je v Zürichu, Bruslju, Leipzigu, Berlinu in Londonu. Že leta 1912 je postala članica centralnega komiteja italijanske socialistične stranke in je skupno z Mussolinijem, ko je ta še bil socialist, izdajala socialistično glasilo «Avanti» (1913-1914). Sodelovala je tudi z Leninom v oktobrski revoluciji. Leta 1918 je pristopila v tretjo internacionalo in postala njena prva tajnica. Pozneje je bila izključena iz internacionale. Učila je jezike na Dunaju. Leta 1928 je objavila poročilo o zimmerwaldskem gibanju, leta 1938 pa avtobiografijo.

Ko je po izključitvi iz tretje internacionale zapustila Rusijo, je odšla v ZDA, kjer je sodelovala z ameriško socialistično stranko ob strani Normana Thomasa in sindikalnih voditeljev evropskega porekla. Po osvoboditvi se je vrnila v Italijo. Sodelovala je na kongresu v palači Barberini ter je nadaljevala v Italiji svoje delo v PSDI. Med njenimi glavnimi deli so «Lenin od blizu», «Spomini revolucionarke» in «Solze» (Poezije) Ta dela so bila prevedena na devet jezikov.

Z Mussolinijem se je spoznala v Lausannu v Švici. Med poukom francoščine in nemščine za italijanske emigrante je opazila mladeniča, ki je bil zelo razburjen. Po pouku ga je vprašala, kaj mu je. Mladenič, ki je bil Mussolini, ji je zaupal, da namerava napraviti samomor iz obupa. Ona ga je potolažila in mu pozneje pomagala prevesti knjigo, ki je mlademu učitelju prinesla nekaj zaslužka. Pozneje ga je pregovorila, da se je vpisal v socialistično stranko in je skupno z njim vodila list «Avanti». Ko se je Mussolini zavzemal za intervencijo v prvi vojni in je skrivaj dal objaviti v listu članek, ki je zagovarjal intervencijo, je Angelica Balabanov prva opozorila na njegovo izdajstvo in predlagala izključitev iz stranke. Kmalu zatem je začel izdajati «Il Popolo d'Italia».

Pogreb pokojnice bo na stroške PSDI v soboto zjutraj. Vodstvo PSDI je dobilo številne sožalne brzojavke. Brzojavili so podpredsednik vlade Nenni, tajnik in podtajnik PSI De Martino in Brodolini, predsednik republike Saragat, predsednik vlade Moro in senator Mariotti.

Objavili so tudi testament pokojnice, ki pravi med drugim: «Prosim, naj se uničijo vsa pisma in druge listine. Pogreb bo moral biti civilen. Nobenih vencev in nobenega cvetja; samo rdeči nageljni, ki naj jih individualno vržejo tisti, ki so me imeli radi in so bili z menoj enakih teženj k socialistični družbi, k zmagi svobode in človeške resnice. Knjige naj se razdelijo med prijatelji in tovariši po jezikih, v katerih so objavljene, ali pa naj se podarijo kaki knjižnici PSDI. Želela bi, da se ena ustanovi v Rimu z imenom «Antonio Labriola». Če bi v neapeljski banki ostalo kaj, prosim, naj se razdeli potrebnim, pri čemer se je treba obrniti tudi na Divo Benetti iz Milana, prek katere običajno pomagam neki proletarki v tem mestu. Prav tako tudi na Gabriela Maier, ki bo lahko pomagala kakemu emigrantu. Tako tudi za obleke in ostalo. Želela bi naj bi bili izvršitelji te moje volje: Giuseppe Saragat, Maria in Ivan Lombardo, Gabriela Maier, Giorgio Gianelli, pri čemer prosim oproščenja za nadlego. Isto velja za uničenje pisem in listin, ki sem jih pustila v New Yorku. Za izvršitelje testamenta v Ameriki so: Norman Thomas, Antonio Camboni, Cassuto in njegova žena.»

BONN, 25. — Potovanje bonskega kancleria Erharda v ZDA je bilo sporazumno odloženo na 19. in 20. decembra. Erhard bi bil moral odpotovati v ZDA 1. decembra na sestanek z Johnsonom. Te dni pa je zbolel. Zaradi tega so odložili tudi začetek razprave v parlamentu o vladni izjavi.

SARAGAT URADNO OBISKAL REPUBLIKO SAN MARINO

Nenni potrdil različna stališča v vladi glede sprejema Kitajske v OZN

V senatu diskusija o poštah in telefonu, pomorstvu ter gospodarskem položaju - Pretijevi pogoji za združitev PSDI s PSI

RIM, 25. — Predsednik Saragat je danes uradno obiskal republiko San Marino, kjer ga je vse prebivalstvo zelo toplo pozdravilo in s tem tudi poudarilo vezi med to državico in Italijo. Saragat se je odzval večkrat ponovljenemu vabilu in s tem obiskom, ki je prvi v zgodovini, poudaril, da Italija priznava neodvisnost republike San Marino.

Saragatov obisk je bil povezan z uradno otvoritvijo avto ceste Rimini-San Marino, ki so jo zgradili na osnovi sporazuma od 20. novembra 1958, s katerim se urejajo odnosi med San Marinom in Italijo. Med uradnim obiskom so Saragatu izročili najvišje odlikovanje. Med priložnostnimi govori so tako predstavniki San Marina kot Saragat poudarili skupne težnje po svobodi.

Na sestanku načelnikov skupin poslanske zbornice so se dogovorili, da bo zbornica prekinila delo 15. decembra, ko se prične kongres PSIUP, in bo nato nadaljevala delo 12. januarja, ko se bo že zaključil kongres PSDI, ki bo trajal od 7. do 11. januarja Ker se bo prihodnji teden pričela proračunska debata, ki bo zavzela večino potrebnega časa poslanske zbornice in ker so na dnevnem redu nekateri nujni zakoni, bodo nekatera važna vprašanja prav gotovo ostala letos nerešena, in med njimi predvsem vprašanje najemnin oziroma stanovanjske zapore, ki jo bodo verjetno podaljšali za pol leta.

V senatu se je nadaljevala diskusija o proračunih raznih ministrstev. Minister za pošto in telekomunikacije Russo je poročal o naporih, da se povežejo italijanska mesta z mesti Evrope s teleselekcijo, in v tej zvezi napovedal nekatere nove avtomatične zveze. Omenil je nov zakon, ki omogoča telefonsko povezavo okoli 3500 krajev, ki imajo manj kot 200 prebivalcev. Z uvedbo nočnih leltaskih poštnih zvez v sodelovanju s francosko in nemško pošto se bo bistveno zboljšal poštni promet. Bistvena pa je mehanizacija odpravne službe, ki pa zahteva precejšnja sredstva in popolno tehnično reorganizacijo.

O pomorskih vprašanjih je govoril minister za trgovinsko mornarico Spagnolli, ki ni povedal nič bistveno novega in je ponovil že znana stališča glede pristanišč, ladjedelnic in modernizacije ladjevja. Tako je omenil znani načrt za okrepitev pristanišč, ki predvideva skupen izdatek 75 milijard lir, od česar je bilo 50 milijard že razdeljenih, in od česar je Trst prejel povsem nezadostno vsoto. Glede ladjedelnic je ponovil nujnost, da so morali izdelati program preureditve ladjedelnic, ki je povezan tudi z obveznosti do evropskega skupnega tržišča, čeprav upajo, da bodo v tem okviru «prevladale italijanske teze».

Na kritike v zvezi s poškodbo potniške ladje «Raffaello» minister ni odgovoril, je pa obljubil, da bo podrobneje poročal, ko bodo znani zaključki preiskovalne komisije.

Minister za industrijo in trgovino Lami Starnuti je potrdil med proračunsko debato navedene indekse, ki jih je obrazložil minister za proračun Pieraccini in ki govore o bistvenem izboljšanju gospodarskega položaja. Tako je ugotovil, da bo industrijska proizvodnja letos za okoli 5 odst. višja, kot je bila lani, celotna proizvodnja pa bo narastla za okoli 3 odstotke. Odločno je zanikal možnost novih nacionalizacij in to tudi v posebnih primerih, kot so to zahtevali poslanci PSIUP.

Današnja razprava v senatu se je zaključila s polemičnimi govori senatorjev Zonce (KD), D'Errica (PLI) in Cassinija (PSDI) o reformi bolnišnic. Demokristjanski in liberalni senator sta reformo ostro napadla, češ da gre v resnici za nacionalizacijo, ko se nameravajo združiti vse bolnišnice v okvir enotnih pokrajinskih ali deželnih ustanov. Socialdemokrat pa je ugotovil, da gre za važen uspeh levega centra, čeprav bi tudi on hotel večjo elastičnost in v praksi ohranitev starega sistema, ki bi ga ministrstvo za zdravstvo lahko samo bolje nadzorovalo.

V poslanski zbornici so razpravljali o zakonskem dekretu, ki določa obliko in težo težkih tovornih avtomobilov v skladu z navodili Evropske gospodarske skupnosti. Večina poslancev, ki so poseglo v razpravo, nasprotuje zakonu, ker gre za neorgansko ureditev ter poleg tega zaostritev konkurence z železniškimi prevozi.

Fanfanijeve izjave o stališču Italije glede sprejema Kitajske v OZN so v ospredju zanimanja javnosti in so bile tudi osrednja tema predvolilnega Nennijevega govora v Novari. Nenni je dejal, da so netočne govorice, da je Fanfani s svojo izjavo «preskočil» socialiste, saj ni rekel nič drugega, kar govore socialisti že vrsto let. V bistvu gre za ista stališča, ki so jih socialisti zagovarjali na seji vlade 9. novembra in so jih zagovarjali med celotnim razdobjem sodelovanja v vladi. V tej zvezi je Nenni zaključil, da se v zgodovini nič za vedno ne zaključi in da sta kitajsko ter vietnamsko vprašanje odprti, kot še nista bili nikoli.

V ostalem delu govora pa je Nenni govoril predvsem o vladnem programu ter ugotovil, da je neugodna konjunktura končana in da je treba odločilno začeti politiko gospodarskega načrtovanja ter izvajanja demokratičnih reform, med katerimi je odločila ustanovitev dežel. Nato je Nenni omenil tudi važnost drugih reform in med njimi: urbanizem, socialno skrbstvo in penzije, bolnišnice in davčni sistem. Bistvo je v razbitju državnega centralizma, ki tlači avtonomno pobudo.

Socialdemokratski minister Preti je v Sulmoni govoril o procesu socialističnega združenja, češ da bo bližnji kongres PSDI dal podobne rezultate, kot jih je kongres PSI. Treba bo rešiti še sporni vprašanji lokalnih uprav in sindikatov. Osnovno pa je najti skupno govorico za novo stranko glede politično-gospodarskih vprašanj. V tej zvezi je Preti navedel pet socialdemokratskih stališč: 1. Opustitev načela o kvalitativnem skoku iz ene v drugo družbeno ureditev in sprejem načela o postopnem spreminjanju družbe. 2. Priznanje nujnosti tržnega gospodarstva. 3. Državna podjetja ne smejo imeti socialističnega značaja, temveč služijo samo kot obramba kolektivnih interesov. 4. Zasebni podjetnik in njegova pobuda so dragocen element družbe v razvoju. 5. Sindikati so neodvisni ter stališče vlade in sindikatov se mora razločevati.

Liberalci in misini so v zvezi s Fanfanijevo izjavo vložili vprašanje predsedniku vlade Moru, češ kako so v skladu stališča vlade in njenega zunanjega ministra.

Nadaljuje se stavka zdravnikov zavarovalnih ustanov, čeprav je minister pozval na pogajanja. Sindikalna organizacija ni sprejela vabila, da se stavka prekine, dokler ne prejmejo konkretnih zagotovil, da so možna pogajanja. Vsedržavno tajništvo FIDAE-CGIL je sprejelo vabilo ministra za delo, da se pričnejo na ministrstvu pogajanja za obnovitev delovne pogodbe uslužbencev električnih podjetij. Istočasno pa poudarjajo, da so uspešna pogajanja možna samo ob izpolnitvi dveh pogojev: 1. da se pogajanja zaključijo prihodnji teden (ENEL pogajanja zavlačuje in ni privolil v sestanek še ta teden), 2. da ENEL da točna zagotovila, da se bo nehalo preganjanje delavcev in sindikalistov in da se bodo v celoti spoštovala določila o sindikalnih svoboščinah. Vse tri sindikalne organizacije uslužbencev državnega monopola so proglasile stavko, ki bo trajala 24 ur v soboto, 11. decembra; že prej pa bodo dvakrat stavkali po dve uri 4. in 7. decembra. Uslužbenci zahtevajo kratki teden, zvišanje proizvodne nagrade ter ureditev sindikalnih pravic.

Po demonstracijah proti Francu, ki so bile v Milanu ob otvoritvi španske razstave, so oblasti sklenile odstraniti španske zastave v nekaterih mestnih ulicah. Slika kaže delavca, ki snema zastave

PO POSVETOVANJIH V MOSKVI

Minister Buto napoveduje bližnji sestanek v Taškentu

Izjavil je, da je pakistanska vlada pripravljena obravnavati celoten spor z Indijo

MOSKVA, 25. — Pakistanski zunanji minister Buto je v Moskvi izjavil, da bo po njegovem prišlo kmalu do sestanka med indijskimi in pakistanskimi predstavniki v Taškentu na posredovanje sovjetske vlade, in sicer konec decembra ali v začetku januarja.

Buto je izjavil, da se je s sovjetskimi voditelji pogovarjal o glavnih mednarodnih problemih, o odnosih med Pakistanom in Sovjetsko zvezo ter o Kašmiru v zvezi s sovjetsko ponudbo dobrih uslug. Glede sestanka v Taškentu je Buto pripomnil, da pritiče vsekakor zadnja beseda Indiji, ker da indijski sprejem sestanka ni povsem brezpogojen. Dalje je Buto dejal, da je pakistanski sprejem posredovanja brezpogojen in da bo morala sedaj sovjetska diplomacija «pojasniti dejanske indijske namene ter nadaljevati pripravljanje malega vrha, ali pa ne». Pripomnil pa je: «Vendar pa sem optimist glede prihodnjih perspektiv.»

Buto se je včeraj pogovarjal s Kosiginom, toda o vsebini pogovora ni nič znanega. Domnevajo pa, da je Kosigin poročal pakistanskemu ministru o stališču Indije.

Buto je začel svojo tiskovno konferenco s kratko izjavo o zunanji politiki. Izjavil je, da so njegovi moskovski razgovori z Gromikom nadaljevanje razgovorov v New Yorku. Omenil je, da bo jutri odpotoval v Romunijo skozi Prago, kjer se bo sestal s češkoslovaškim zunanjim ministrom. Pripomnil je, da zapušča Sovjetsko zvezo, ki jo je letos obiskal štirikrat, s čutom zadoščenja» in da se odnosi Pakistana s Sovjetsko zvezo v zadnjih petih letih stalno boljšajo. Nato je dejal, da so odnosi Pakistana s sosednimi državami, z izjemo Indije, dobri, s Kitajsko pa «izredno prijateljski». Tudi odnosi z zahodnimi državami so zadovoljivi. Posebno dobri so s Francijo.

Zatem je Buto izjavil, da je Pakistan sestavni del afriško-azijskega gibanja in da je vedno prispeval k izvajanju politike tega gibanja. Ko je odgovarjal na vprašanja, je izjavil, da je sovjetskim voditeljem sporočil, da je Pakistan «za pravičen mir z Indijo, toda ne za mir za vsako ceno». Pakistan je pripravljen obravnavati v Taškentu celoten indijsko-pakistanski spor.

Na vprašanje, ali so v Moskvi govorili tudi o Vietnamu, je Buto odgovoril pritrdilno. Pripomnil je, da je sicer sovjetsko stališče glede tega znano vsemu svetu, in da Pakistan želi mir v jugovzhodni Aziji.

ZARADI DOGODKOV V JUŽNI RODEZIJI

Izredno zasedanje sveta ministrov Organizacije afriške enotnosti

Zasedanje se bo začelo 3. decembra v Adis Abebi - Neredi v rodezijskem parlamentu - Opozorilo Kaunde - Splošna mobilizacija v Gani

ADIS ABEBA, 25. — Svet ministrov Organizacije afriške enotnosti bo imel izredno sejo 3. decembra v Adis Abebi, da prouči razmere v Rodeziji. To so danes javili z uradnim sporočilom.

V Londonu je vodstvo stranke ZAPU (Zimbabwe African Peoples Union) objavilo sporočilo, v katerem pravi, da so policija in vojaki nezakonite rodezijske vlade ubili 16 Afričanov med neredi, ki so sledili enostranski razglasitvi neodvisnosti.

Železniški promet med Rodezijo in Zambijo je danes prekinjen zaradi stavke, belih strojevodij v Livingstonu v južnem delu Zambije. Stavko so razglasili po rasnih neredih v tem kraju.

Zambijski predsednik Kaunda je izjavil, da so strojniki začeli stavkati, ker so na njegov ukaz zaprli krožek, kjer je bil prejšnji teden oster prepir med ministrom južne pokrajine in nekim belim železničarjem Kaunda je izjavil, da se ne bo uklonil ustrahovanju belcev in da ima pravico ščititi interese dežele.

Glede Rodezije je Kaunda izjavil, da bi moglo priti do tretje svetovne vojne in da samo Velika Britanija lahko to prepreči. Dodal je, da ni dobil še odgovora na njegovo zahtevo, naj britanski vojaki stražijo jez v Karibi, ter da proučuje druge ponudbe za vojaško pomoč. Izjavil je tudi, da je vedno zagovornik strogih sankcij, ki naj povzročijo padec Smithovega režima, ker je to «edino sredstvo, da se prepreči krvava plemenska vojna».

V rodezijskem parlamentu je prišlo danes do neredov, ko je edini beli opozicijski poslanec dr. Palley izjavil, da je enostranska razglasitev neodvisnosti uporno dejanje. Medtem ko so člani Smithove stranke začeli vpiti, je predsednik ukazal Palleyju, naj zapusti dvorano. Ker se je Palley upri, ga je spremljal iz dvorane neki funkcionar. Takoj zatem je devet poslancev afriške opozicije pod vodstvom voditelja Gondoja zapustilo dvorano.

Predsednik Gane je sporočil, da so ukinili vse vojaške dopuste zaradi razmer v Rodeziji. Jutri bo vlada zahtevala od parlamenta izredna pooblastila, da pripravi splošno mobilizacijo, da bo lahko za vsak primer pripravljena Pripomnil je, da same sile Gane ne bi mogle poraziti Smithove vojske, toda če se primerno mobilizirajo, bi lahko močno pomagale vsaki državi, ki bi jo ogrožal Smithov režim.

V Londonu je spodnja zbornica soglasno odobrila ukrepe vlade proti Smithovemu režimu.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 6, najnižja 0,2, ob 19. uri 4,8; zračni tlak 1021,2 stanoviten, vlaga 58 odst., veter vzhodnik 3 km na uro, nebo 4 desetine pooblačeno, morje skoraj mirno, temperatura morja 13,4 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, PETEK, 26. novembra Konrad
Sonce vzide ob 7,18 in zatone ob 16,26. Dolžina dneva 9,08. Luna vzide ob 10,35 in zatone ob 18,51
Jutri, SOBOTA, 27 novembra Bernard

SEJA POKRAJINSKEGA SVETA

Pokrajinski odbor je podal ostavko ker svetovalci niso odobrili proračuna

Odgovori odbornikov in predsednika ter glasovalne izjave načelnikov skupin - Pričakuje se imenovanje posebne komisije, ki bo upravljala pokrajino do novih volitev

Na sinočnji seji tržaškega občinskega sveta je odbornik za proračun Dassovich po končani razpravi in po glasovalnih izjavah predstavnikov posameznih skupin dal na glasovanje letošnji proračun pokrajinske uprave. Od vseh 24 prisotnih svetovalcev, jih je 12 glasovalo za proračun (KD, PSI, PSDI in SS), 12 pa jih je glasovalo proti (KPI, PLI in MSI).

Takoj po glasovanju je predsednik dr. Savona dal sledečo izjavo: Na osnovi občinskega in pokrajinskega zakona proračuna za leto 1965 ni bil ne odobren ne zavrnjen, ker je polovica svetovalcev glasovala za proračun, polovica pa proti. Ker se je po štirih mesecih od prvega glasovanja o proračunu, ko prav tako ni bil ne potrjen ne zavrnjen, ponovilo enako stanje, ne more odbor brez proračuna upravljati pokrajine in zato podaja ostavko pokrajinskemu svetu. Odbor bo nadaljeval z začasnim upravljanjem pokrajine do sklicanja prihodnje seje pokrajinskega sveta, ki bo moral odločati o zadevi.

Iz gornjih izjav pokrajinskega predsednika sledi, da bo pokrajinski svet v najkrajšem času razpuščen in da bo do prihodnjih volitev za izvolitev novega pokrajinskega sveta upravljala pokrajino posebna komisija državnih funkcionarjev, ki jo bodo imenovali vladni organi. Iz zadnjega dela izjave pokrajinskega predsednika so takoj po končani seji nekateri prisotni sklepali, da nameravajo stranke levega centra počakati, naj bi najprej vladni komisar Mazza imenoval svojega komisarja «ad hoc», za potrditev letošnjega proračuna, na prihodnji seji občin pokrajinskega sveta pa dati na glasovanje nov odbor, s katerim bi lahko še naprej upravljal pokrajino do glasovanja proračuna za leto 1966. Nekateri predstavniki strank levega centra, ki so bili prisotni na seji, pa so to možnost zanikali.

Sinočnja seja se je začela z odgovori odbornikov na posege v razpravo posameznih svetovalcev. Prvi je govoril odbornik za pokrajinsko bolnišnico pri Sv. Ivanu Giuricin (PSDI), ki je najprej pojasnil stališče njegove stranke do političnih in upravnih vprašanj pokrajinske uprave, kakor tudi splošnih političnih in gospodarskih vprašanj mesta. Odbornik Giuricin je poudaril, da je pokrajinski odbor v svojem devetmesečnem delovanju pri upravljanju pokrajine postavil ob stran vsako diskriminacijo. Celotno delovanje odbora in sveta je slonelo na osnovnih načelih obrambe koristi prebivalstva in iskrenega ter poštenega upravljanja. V odgovoru liberalcem in misovcem, ki se ob vsaki priložnosti sklicujejo na «obrambo italijanstva», je odbornik Giuricin dejal, da nacionalno vprašanje Trsta ni mogoče postaviti v dimenzije in značilnosti, ki so veljale pred dvajsetimi leti. Po nadaljnji polemiki z desničarji je poudaril, da Trst danes ne potrebuje toliko raznih zastav, praporjev in retoričnih spominov, ampak potrebuje predvsem dobre zveze s svetom, z bližnjim in daljnim svetom, ki ga obdaja, da se mora boriti za okrepitev svojega pristanišča, proti brezposelnosti in nevarnosti nove brezposelnosti, da potrebuje izboljšanje sožitja med svojimi prebivalci, ker nihče od njih ne sme biti meščan drugega razreda.

Odbornik je nato prečital dolg seznam novih del, ki so bila izvršena, ki so v teku in ki so v načrtu za izboljšanje vseh naprav v bolnišnici pri Sv. Ivanu.

Odbornik za šolstvo in za stike z javnostjo Visentin je v glavnem podal poročilo o rešitvi nekaterih šolskih vprašanj, ki so v pristojnosti pokrajinske uprave. Tako je omenil zanimanje pokrajine za okrepitev tržaške univerze in veliki napor pokrajine za gradnjo novih šolskih poslopij. Pri tem je poudaril, da so bile pred letom dni v Trstu štiri šole brez svojega sedeža: in sicer znanstveni licej in trgovski tehnični zavod s slovenskim učnim jezikom, ki imata sedaj novo krasno stavbo; šola «Galileo Galilei», ki je dobila primeren sedež v Ul. Corsi, ter ženski tehnični zavod pa v Ul. sv. Frančiška. Poleg tega je pokrajinska uprava pred kratkim uvedla nekatere važne spremembe v pravilniku za osebje raznih pokrajinskih ustanov in še posebno osebja šol s slovenskim učnim jezikom.

Odbornik za javna dela Vigini je v odgovor na razne kritike in predloge, ki so jih dali svetovalci med razpravo proračunov, prečital dolg seznam izvršenin javnih del, del v teku in v načrtu. Samo v tem letu, je ugotovil odbornik, je bilo izvršenih za 271 milijonov 655 tisoč 500 lir del za dograditev nove slovenske šole na Vrdelski cesti, in za popravila v začasnem sedežu mednarodnega centra za teoretsko fiziko Toda skupni znesek vseh del, ki so bila končana in ki so v teku, znaša za letos eno milijardo 758 milijonov 686.000 lir. Odbornik Vigini je poudaril, da je pokrajinska uprava skrbela, v kolikor je v njeni pristojnosti, tudi za rešitev raznih kmetijskih, lovskih in ribolovskih vprašanj.

Po nekaterih polemičnih odgovorih, ki jih je dal odbornik za finance Dassovich na kritike opozicijskih skupin, je zaključil razpravo predsednik pokrajine dr. Savona. Potem ko je odgovoril komunistom v zvezi z njihovim predlogom, naj se v pokrajinski upravi poišče nova demokratična večina in pri tem poudaril, da loči demokristjane in komuniste predvsem vprašanje tolmačenja demokracije, je dr. Savona odgovoril svetovalcu Rudolfu (SS), ki se je v svojem govoru o proračunu pritožil, da pokrajinski odbor še ni rešil vprašanja urada za stike z javnostjo in zlasti urada za prevode, je predsednik zagotovil, da bo vprašanje prevajalca s časom rešeno z reformo pokrajinskega pravilnika o osebju, ko bodo ustanovili tudi poseben urad za prevode. Nato je predsednik še dejal, da je pokrajinska uprava v tem kratkem obdobju rešila nekatera važna vprašanja v korist slovenske manjšine, kot na primer postavitev napisnih znakov, zgraditev in ureditev nekaterih okoliških cest ter imenovanje predstavnikov manjšine v razne upravne svete, kar je priznal tudi svetovalec Rudolf.

Predsednik je v svojem zaključnem govoru sicer priznal, da se med sedanjo razpravo o proračunu ni dejansko ničesar spremenilo v primeri z razpravo pred štirimi meseci. Nadalje pa je poudaril, da sta tako pokrajinski odbor kot pokrajinski svet v tem letu opravila mnogo dela. Ob zaključku svojega govora je predsednik poudaril, da bo razpustitev pokrajinskega sveta povzročila mnogo škode pokrajini, češ da pokrajinska uprava ne bo prisotna s svojimi izvoljenimi predstavniki v borbah za rešitev raznih gospodarskih in političnih vprašanj Nato se je zahvalil vsem odbornikom in vsem svetovalcem za njihovo delo in sodelovanje ter vsemu pokrajinskemu osebju za njegov visok občutek odgovornosti pri izvajanju delovnih dolžnosti.

Takoj nato so predstavniki posameznih skupin podali svoje glasovalne izjave. Vodja komunistične skupine Colli je ponovno poudaril stališče KPI do vprašanja razpustitve pokrajinskega sveta in dejal, da so komunisti proti imenovanju komisarske uprave in pripravljeni na sodelovanje v pokrajini vseh demokratičnih in antifašističnih sil toda pod jasnimi pogoji. Obsodil je nato liberalce in misovce zaradi njihovega ščuvanja na sovraštvo proti Slovencem, ter je po kratki polemiki s svetovalcem Rudolfom ugotovil, da so predstavniki levega centra v svojih govorih odkrito poudarili diskriminacijo proti komunistom. Nato je Colli dejal, da so komunisti pripravljeni napraviti vsak napor, da se prepreči komisarska uprava. Toda nihče jim doslej ni predlagal kake resne rešitve za izhod iz tega položaja. Ob zaključku je Colli dejal: Ali je sedaj možno preprečiti komisarsko upravo? To je vprašanje politične volje. Mi smo pripravljeni takoj sesti za mizo s predstavniki vseh demokratičnih, avtonomističnih in antifašističnih skupin, da bi resno razpravljali o tem važnem vprašanju. Postavimo ob stran izključitev komunistov in poiščimo skupaj sporazum o novem programu, ki bi slonel na enotni demokratični obveznosti in ki bi nudil konkreten doprinos enotnosti, ki jo Trst danes potrebuje.

Socialistični svetovalec ing. Pečenko je podal daljšo glasovalno izjavo, v kateri je poudaril, da je njihova največja skrb preprečiti komisarsko upravo na pokrajini. To skrb smo imeli vedno pred očmi, je dejal Pečenko, in je temu priča tudi dejstvo, da smo vedno zavračali komisarsko rešitev v Miljah in v Dolini. V tem resnem trenutku za tržaško gospodarstvo, je poudaril socialistični svetovalec, želimo zagotoviti delo izvoljeni, demokratični upravi, ki bo lahko povsod branila koristi Trsta in njegovega področja. Nato je ing. Pečenko dejal, da nimajo stranke levega centra, in še manj njegova, nobenega namena ostati za vsako ceno in pod vsakimi pogoji na vodstvu pokrajinske uprave. Toda večina, ki je bila sestavljena po volitvah, je bila edina možna večina v tedanjem političnem položaju. Druge izbire tej večini ni in je ne moreta nuditi ne liberalfašistična desnica ne komunistična skupina. In prav zato socialisti poudarjajo, da je edina alternativa levemu centru komisarska uprava Za to poslednjo izbiro pa se je odločila opozicija in to je protidemokratična izbira, ki nasprotuje koristim Trsta.

Nato je ing. Pečenko dejal, da se bodo stališča, ki jih komunisti sproti zavzemajo v odnosu do PSI, lahko negativno odražala na obstoječe odnose med dvema strankama in v drugih političnih in upravnih ustanovah. Mi bomo to povedali vsemu javnemu mnenju. Tako bodo odgovornosti pojasnjene, kar želijo tudi tovariši komunisti.

Ing. Pečenko je ostro polemiziral z liberalnim svetovalcem odv. Jono v zvezi z njegovimi protislovenskimi izpadi. Na zgražanje Jone, da Slovenci zahtevajo imenovanja ulic v Trstu po slovenskih zaslužnih možeh, je inž. Pečenko dejal, da mu je bilo zelo prijetno, ko je videl v Ljubljani, da so tam imenovali neki mestni park po italijanskem dirigentu Arturu Toscaniniju. Zatem je poudaril, da pri vsem tem ne gre za ogrožanje italijanstva temveč za to, da se enkrat za vselej napravi konec diskriminacijam proti slovenski etnični skupini, s katero bi hoteli liberalci ravnati slabše kot gospodar s svojimi sužnji.

Ostali načelniki skupin so na kratko poudarili stališča, ki so jih že omenili med razpravo o proračunu.

SINOČI V KULTURNEM DOMU

Krasen simfonični koncert orkestra Akademije za glasbo iz Ljubljane

Odlično uvežbani in muzikalično kulturni ansambel je z avtoriteto vodil dirigent Uroš Prevoršek - Solist Tomaž Lorenz (violina)

Po dveh izredno uspelih nastopih v Trevisu in v Vittoriu Venetu, se je sinoči na povratku v domovino predstavil našemu glasbenemu občinstvu orkester Akademije za glasbo iz Ljubljane pod vodstvom dirigenta Uroša Prevorška. Po dolgem (žal predolgem) odmoru smo imeli tako priložnost poslušati orkestralni ansambel, ki ga sicer sestavljajo skoraj izključno gojenci visoke glasbene šole in njeni diplomanti, torej sami mladi glasbeniki, ki pa vendarle nima več skoraj nobenih značilnosti šolskega, pa čeprav visokošolskega ansambla. Orkester, ki smo ga sinoči poslušali, je že prerasel v visoko kvalitetno muzikalno telo, ki ne dela časti samo naši slovenski Akademiji za glasbo, temveč bi delal čast in bi bil v ponos vsaki glasbeni akademiji, kjerkoli na svetu, tudi v tistih državah, ki se ponašajo z visoko glasbeno kulturo, med katere sodi v prvi vrsti Italija. V tej trditvi ni nobenega pretiranega narodnega ponosa, pač pa zgolj ugotovitev, ki se nam zdi potrebna zlasti še zato, ker smo ob sinočnjem obisku v Kulturnem domu imeli jasen občutek, da se sami premalo zavedamo in zato tudi premalo cenimo raven naše slovenske glasbene kulture, da morda celo podcenjujemo naše zmogljivosti in napor glasbenih gojencev v slovenskem kulturnem središču. Kako prav in koristno bi bilo za vse tiste, ki so sinoči manjkali morda prav iz omenjenih razlogov, da bi bili prisotni: prepričali bi se lahko, da ne grešijo samo proti ugledu naše manjšinske kulturnosti, temveč v prvi vrsti proti samim sebi, ker se odrekajo takim umetniškim poslasticam kakršen je bil ta koncert in ker s svojo odsotnostjo odrekajo navsezadnje tudi priznanje vsem tistim, ki se za ceno ne malih materialnih žrtev trudijo, da bi nam posredovali vse, kar najboljšega in najlepšega premore naš mali slovenski narod, predvsem pa njegova mladina.

Zdelo se mi je potrebno zadržati se pri teh ugotovitvah zato, ker je navsezadnje vendarle sramotno, da nismo za tako izjemno priložnost sposobni do kraja zasesti tistih 550 sedežev, kolikor jih premore Kulturni dom. Orkester, ki je bil naš gost, bi to več kot zasluzil, saj je njegova kvaliteta res izjemna tudi ne glede na mladost njegovih članov. Njegove glavne odlike so v redki utiranosti, v dognani muzikaličnosti in v poglobljenem interpretacijskem smislu, ne nazadnje pa tudi v tehnični izvežbanosti vsakega posameznega godbenika. Podrejenost dirigentu odraža njegovo veliko glasbeno disciplino, ki pogojuje tudi doseganje znatne preciznosti in inštrumentalne skladnosti ter lahkotno obvladanje tudi najtežjih partitur.

Spored je obsegal v prvem delu stavek Religioso iz Osterčeve suite in Dvoržakovo simfonijo v G-duru op. 88. V suiti je orkester v godalni zasedbi muziciral silno občuteno in dosegel nenavadno toplo barvitost zlasti v orgelskih zvokih, v Dvoržakovi simfoniji pa je uveljavil plemenitost glasbenega izraza in dovršeno muzikaličnost. Plemenito so muzicirali predvsem violinisti v drugem spevnem stavku adagio, v tretjem stavku pa so prišla do lepega izraza trobila.

V drugem delu se nam je v Prokofjevem koncertu za violino in orkester v g-molu op. 63 predstavil mladi virtuoz Tomaž Lorenz ki je izredno zahtevno skladbo podal s suverenim tehničnim obvladanjem godala, iz katerega zna izvabljati polne in tople zvoke v vseh legah. Orkester ga je spremljal dognano in tenkočutno.

Spored je orkester zaključil z uverturo iz Rossinijeve opere «Viljem Tell» s tolikšno vehementnostjo in s tolikšnim bogastvom svojih izraznih sposobnosti v vseh inštrumentalnih skupinah, da se aplavz maloštevilnih, a zato toliko bolj navdušenih poslušalcev kar ni hotel poleči. Kot polnokrven mojster se je v solističnem vložku predstavil zlasti prvi čelist. Orkester je moral drugi del uverture na splošno zahtevo ponoviti.

Dirigent Uroš Prevoršek je vodil celotni spored izredno sugestivno in s popolnim obvladanjem orkestra, ki se mu v ostalem podreja z vzorno muzikalno disciplino.

Med občinstvom smo opazili poleg drugih tudi rektorja Akademije za glasbo, našega tržaškega rojaka prof. Karla Rupla, sekretarja za kulturo in prosveto SRS Toma Martelanca, znanega glasbenega pedagoga iz Ljubljane prof. Pavla Šivica in druge.

j.k.

Nesreča težaka

Težak Gualtiero Fozzer, star 31 let iz Ul. del Veltro 30, je včeraj nekaj pred 14. uro delal na ladji «Pacinotti». Pri zapiranju pokrova pri vhodu v podpalubje mu je stisnilo in zlomilo zgornja člena kazalca in sredinca desne roke. Takoj so ga prepeljali z rešilnim avtom RK v splošno bolnišnico, kjer se bo moral zdraviti na ortopedskem oddelku 25 dni.

Avto v dijakinjo

Včeraj zjutraj okoli 8. ure je prišlo v Ul. Pončana blizu poslopja štev. 4 do prometne nesreče pri kateri se je laže poškodovala 18-letna dijakinja Maria Dussi iz Ul. Gramsci 8. Ko je dekle prečkalo ulico, jo je povozil avto fiat 600 z evidenčno tablico MI 897978, ki ga je upravljal v smeri Ul. Orlandini 27-letni Fulvio Margon iz Ul. Lorenzetti 10. neki avtomobilist je takoj prepeljal dekle v bolnišnico, kjer so ji nudili prvo pomoč in ji potem dovolili, da je odšla domov. Dussijeva se je pobila po desnem stegnu ter spodnjem delu hrbta.

Nesreča delavca

Sinoči nekaj pred 22. uro se je pripetila v škedenjski železarni precej nenavadna nesreča na delu. 43-letnega delavca Oliviera Scrignerja je namreč zadela v trebuh macola, ki se je snela s toporišča, ki ga je vihtel neki njegov delovni tovariš. Ponesrečenca so uslužbenci RK, ki jih je vodil dr. Pincetti, takoj prepeljali v splošno bolnišnico, kjer so ga sprejeli na 2. kirurški oddelek s prognozo od 10 do 15 dni zdravljenja.

Avto podrl žensko

Zaradi raznih poškodb na desnem boku, levem kolenu in desnem komolcu, so včeraj popoldne nekaj po 14. uri sprejeli na ortopedski oddelek 50-letno Anno Palcich por. Franza iz Krmenke 232. Ce bo šlo vse posreči, bo ženska ozdravela v 10 dneh.

Palcicheva se je poškodovala, ko je nekaj pred 13. uro prečkala Drevored R. Gessi v bližini poslopja št. 4. Prav v tistem trenutku se je pripeljal mimo neki fiat 600, ki jo je podrl na tla.

Slovensko gledališče v Trstu
JUBILEJNA SEZONA 1965—66
SASA SKUFCA (Po Grimmu)
JANKO in METKA
Otroška spevoigra v treh dejanjih

Režija: JOŽKO LUKES
Scena: DEMETRIJ CEJ
Glasba: VIKTOR FABIANI
Orkester vodi: OSKAR KJUDER
Korepetitor: SERGIJ RADOVIC

Danes, 26. nov. ob 16. uri (SINDIKALNI ABONMA)
V soboto, 27. nov. ob 16. uri (IZVEN ABONMAJA)
V nedeljo, 28. nov ob 16. uri (ABONMA ZA OKOLICO)

Rezervacija vstopnic za vse predstave na tel. 734-265 vsak dan od 11. do 14. ure. Prodaja vstopnic eno uro pred pričetkom predstav pri blagajni Kulturnega doma.

Prosimo cenj. občinstvo, da dvigne rezervirane vstopnice vsaj petnajst minut pred pričetkom. — Med predstavami deluje bar Kulturnega doma.

Uprava SG sporoča vsem, ki so v posesti invalidskega abonmaja, da si lahko ogledajo katerokoli predstavo «Janko in Metka».

Uprava SG obvešča cenjeno občinstvo, da ni več na razpolago vstopnic za današnjo predstavo «Janko in Metka».

Odhodi avtobusov za okoliški abonma SG v nedeljo, 28. t.m.

Repen ob 15.00, Col 15.05, Tabor 15.10;
Mavhinje 14.45, Sesljan 14.50, Nabrežina 14.55;
Križ 15.00, Prosek 15.10

Prednost za sedež na avtobusih imajo abonenti. V kolikor bodo v avtobusih še razpoložljiva mesta se lahko pridružijo tudi drugi obiskovalci SG.

Gledališča

VERDI

Pri blagajni gledališča se nadaljuje prodaja vstopnic za prvo predstavo Janačkove opere «Jenufa», ki bo jutri 27. tm. ob 20.30.

Opero, ki bo v Trstu prvič uprizorjena, bo dirigiral Gianfranco Rivoli, v glavni vlogi bo nastopila Claudia Parada, v ostalih pa Jugoslovanka Marjana Radev, Rosa Laghezza, Franco Ghitti, Piero Gilippi ter Gloria Paulizza, Fulvia Ciano, Laura Cavalieri, Vito Susca, Bruna Ronchini, Enzo Viaro, Malvina Savio in Diana Garlatti Kirschner.

Orkester in zbor gledališča Verdi, Režija Frank de Quell, zborovodja Giorgio Kirschner. Scene po osnutkih Andrzeja Majevskega izdelal E. Sormani.

Kino

Nazionale 15,00 «Gengis Kan il conquistatore» Technicolor. Stephen Boyd, Francoise Dorleac, James Mason. Prepovedano mladini pod 14. letom.
Arcobaleno 16,00 «Sinfonia per due spie» Technicolor. Helmut Lange.
Excelsior 16,00 «Una vergine per il principe» Technicolor. Virna Lisi, Vittorio Gassman, Tino Buazzelli. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Fenice 16,00 «100.000 dollari per Ringo» Richard Harrison, Fernando Sancho. Prepovedano mladini pod 14. letom.
Grattacielo 15,30 18,30 21,45 «My fair lady» Technicolor. Panavision. 70 mm. Audrey Hepburn, Rex Harrison.
Alabarda 16,30 «Berlino appuntamento per le spie» Colorscope. Anna Maria Pierangeli.
Filodrammatico 16,00 «La dea della città perduta» Colorscope. Ursula And...ws.
Aurora 16,30 «Un dollaro bucato».
Cristallo 16,00 «Il complessi» Alberto Sordi, Ugo Tognazzi, Nino Manfredi.
Garibaldi 16,00 «Ulisse» Silvana Mangano, Kirk Douglas.
Capitol 16,00 «Agente 007 dall'oriente con furore» Technicolor. Ken Clark.
Impero 16,30 «OSS 117 furia a Bahia».
Vittorio Veneto 16,00 «La congiuntura» Technicolor. Vittorio Gassman, Joan Collins.
Moderno 16,00 «I due seduttori» Marlon Brando, David Niven, Shirley Jones. Technicolor. Zadnji dan.
Astra 16,30 19,00 21,45 «Colpo grosso».
Astoria 16,30 «Il sentiero dei disperati» Technicolor. Charles Aznavour
Abbazia 16,00 «Totò contro il Pirata Nero» Technicolor. Totò, Aldo Giuffre, Grazia Maria Spina.
Ideale 16,00 «I quattro volti della vendetta» Technicolor.

Izleti

Mladina prosvetnega društva Ivan Cankar priredi 27. tm. izlet na Colli Euganei z obiskom rojstne hiše F. Petrarke. Vabljeni stari in mladi.

PROSVETNO DRUŠTVO V ŠKEDNJU

organizira v soboto, 27. novembra od 15. do 19. ure in v nedeljo, 28. t. m. od 10. do 13. ure in od 15. do 19. ure v društvenih prostorih v Ul. Servola 124

RAZSTAVO SLOVENSKE KNJIGE

Razstavljene knjige bodo v prodaji.

Vljudno vabljeni!

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA

priredi v ponedeljek, 29. novembra 1965 ob 21. uri v Kulturnem domu

JUBILEJNI KONCERT
OB 40-LETNICI

učiteljskega pevskega zbora Slovenije
«Emil Adamič»

Dirigent: MARKO MUNIH

Vstopnina: 600 lir

Rezervacije vstopnic v Tržaški knjigarni.

Aktivni člani naših pevskih zborov, ki se izkažejo s članskio izkaznico svojega zbora, imajo 50 % popusta.

SAK JADRAN

priredi 27. t. m. v Mali dvorani Kulturnega doma

BRUCOVANJE

Vabljene so vse stare bajte, fižoli in bruci (obvezno).

Posebno so vabljeni letos vsi starejši kulturni delavci.

Začetek ob 21. uri za bruce ob 20. uri

Včeraj - danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 25. novembra 1965 se je v Trstu rodilo 15 otrok, umrlo pa je 15 oseb.

UMRLI SO: 82-letna Caterina Renco vd. Canciani, 68-letna Clementina Amadi, 79-letna Santa Bezzina vd. Valeri, 63-letni Vittorio Cetin, 76-letni Giusto Chicco, 80-letna Rosa Manfreda vd. Centis, 62-letna Amelia Portelli por. Cotar, 82-letna Anna Zugna vd. Zuppin, 90-letni Domenico Bertolo, 84-letna Antonia Kocjan vd. Cesare, 73-letni Eugenio Maranzana, 86-letna Maria Furlan vd. Poli, 64-letni Renato Iess, 84-letni Ernesto Franco, 71-letna Giuseppina Purini por. Trivisonno.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN (22. 11. — 28. 11.)

Alla Salute, Ul. Giulia 1; Benussi, Ul. Cavana 11; Picciola, Ul. Oriani 2; Vernari, Trg Valmaura 11; D'Ambrosi, Ul. Zorutti 19; Croce Verde, Ul. Settefontane 39; Ravasini, Trg Libertà 6; Testa d'oro, Ul. Mazzini 43.

Od 13. do 16. ure

D'Ambrosi, Ul. Zorutti 19; Croce Verde, Ul. Settefontane 39; Ravasini, Trg Libertà 6; Testa d'oro, Ul. Mazzini 43.

NOCNA SLUŽBA LEKARN

Alla Salute, Ul. Giulia 1; Benassi, Ul. Cavana 11; Picciola, Ul. Oriani 2; Vernari, Trg Valmaura 11.

LADJE V PRISTANIŠČU

Pelops, Effy, Yangos, Maria M., Bremerhaven, Maria (Gr.), O Sprinter (Hol.), Cheliff (Fr.), Risnjak, Srakane, Orjen, Primorje, Kolasin (Jug.), Iris, Vesuvio, A. Lauro, A. Pacinotti, Ausonia, Quirinale, Indiana, Vulcania, Settemari, Saipa II, Messapia, A. Usodimare, Mary II, C. di Messina, Eros (It.), Palyam (Izr.), Pescara (Lj.), Audax, Marineri, Marefish (Pa.), T. Stavros (Ma.), Matt (Al.).

DELOVANJE DEŽELNE UPRAVE

V prvi komisiji začetek razprave o proračunu za 1966

Danes se sestane deželni svet, ki ima na dnevnem redu tri zakonske osnutke

Danes ob 9.30 se bo zopet sestal deželni svet. Na dnevnem redu je razprava o treh zakonskih osnutkih: o prispevkih patronatom in zavodom za socialno skrbstvo, o čemer bo poročal svetovalec Del Gobbo; o prispevkih za turistične ceste (poročevalec Devetag) ter o ustanovitvi posvetovalnega odbora za ladjevje in pomorstvo (poročevalec Coloni).

S prvim ukrepom namevajo pooblastiti deželno upravo, da bo dajala podpore in prispevke patronatom, ki so pravno priznani in ki delujejo na deželnem področju. V svojem poročilu omenja svetovalec Del Gobbo najprej važno vlogo patronatov v korist delavcev ter našteva vse druge patronate in njihovo dejavnost v naši deželi. Del Gobbo zahteva v poročilu nujnost deželnega posega v ta važni sektor socialnega življenja, da se dopolnijo državni predpisi.

Z zakonskim osnutkom za ureditev cest, ki bi lahko služile turizmu, hoče dežela pospeševati turizem sploh, in sicer s pripravljanjem infrastruktur. V svojem poročilu pravi svet. Devetag, da prinaša zakonski osnutek marsikaj novega na tem področju. Deželni odbor je hotel z osnutkom zakonsko urediti razne potrebe in zahteve, na katere so z več strani opozorili deželno upravo. V petih letih bo lahko dežela prispevala v ta namen 3,5 milijarde, začenši s proračunskim letom 1965.

Z zadnjim zakonskim osnutkom, o katerem bo poročal svetovalec Coloni, hoče dežela ustanoviti posvetovalni odbor, ki bo mnogo koristil za proučevanje vprašanj, ki se tičejo ladjevja, oziroma plovnih družb.

Medtem je prva deželna komisija začela včeraj zjutraj razpravljati o zakonskem osnutku deželnega proračuna za leto 1966. Na podlagi člena 31 notranjega pravilnika deželnega sveta so komisijo dopolnili z osmimi svetovalci, in sicer z dvema iz vsake izmed ostalih štirih komisij deželnega sveta. Komisija se je sestala pod predsedstvom svetovalca Stopperja, o proračunu pa bo poročal svetovalec Metus.

Včeraj zjutraj sta na seji poročala o proračunu predsednik deželnega odbora Berzanti in odbornik za finance Tripani. Predsednik Berzanti je predvsem poudaril, da se proračun za leto 1966 občutno razlikuje, kar se tehnične plati tiče, od prejšnjih dveh proračunov, ker mora upoštevati izdatke, za katere se je dežela že obvezala z raznimi zakoni. V tem pogledu postaja proračun za leto 1966 podoben državnemu proračunu. Predsednik pa je pri tem pripomnil, da je odmerjenih v proračunu okrog 8 milijard lir za izpolnitev obveznosti, ki jih bodo sprejeli v bodočih zakonih. Od teh bo 7.5 milijarde namenjenih za prispevke v kapitalu, pol milijarde pa za prenose kapitala. Nadalje določa proračun finansiranje izdatkov za uresničenje vseh že odobrenih zakonov. V nekaterih primerih so postavke za prihodnje leto zvišali. Zato bodo precej več prispevali v socialne namene kakor letos.

Zatem je odbornik Tripani opozoril člane komisije na osnovne kriterije, ob katerih se je navdihoval pri sestavi proračuna. Dohodki od udeležbe pri državnih davkih so se zvišali za 6.6 odst. Kar se tiče izdatkov, so zdaj tudi natančneje določene razne panoge, saj ima odborništvo točno sliko zlasti o splošnih upravnih stroških in stroških za plače osebja. Za splošne izdatke, za delovanje uradov in za osebje je namenjenih 7 milijard in 260 milijonov lir, za izdatke, ki so obvezni po sprejetih zakonih, 1 milijardo 520 milijonov, za zakone, ki so v izdelavi in ki jih bodo dopolnili v tem proračunskem letu, bodo k letu porabili okrog 3 milijarde lir več.

Glede skupnega sklada za uveljavljanje bodočih zakonov, je Tripani rekel, da je v njem zapopaden pravzaprav program deželne vlade za prihodnje proračunsko leto. To je tudi glavna novost proračuna. Nadalje si je odbornik zadal tudi nalogo, da čimbolj omeji tekoče izdatke ter da se prihrani čim več denarja v proizvajalne namene.

Najbolj važni finančni posegi na gospodarskem področju se tičejo kmetijstva, gozdarstva in gorskega gospodarstva, industrije in trgovine, turizma, obrti, socialnih in zdravstvenih izdatkov, strokovnega usposabljanja delavcev in gradnje ljudskih hiš. Tudi za kulturo in šolstvo se bodo izdatki v primeri z letos zvišali za 3 odst.

Odbornik Tripani je končal svoj govor z ugotovitvijo, da podatki iz proračuna kažejo, da bo deželna uprava še bolj okrepila svojo dejavnost, s katero želi čimveč prispevati k povečanju dohodka, h gospodarskemu in civilnemu razvoju ter k zaposlitvi v naši deželi.

Gen. konzulat SFRJ zaprt 29. in 30. t.m.

Generalni konzulat SFRJ v Trstu sporoča, da bodo njegovi uradi zaradi državnega praznika SFRJ zaprti dne 29. in 30. t. m.

Enoten nastop sindikatov v obrambo Javnih skladišč

Včeraj so se sestala tajništva Nove delavske zbornice CGIL, Delavske zbornice in CISL skupno s predstavniki sindikatov v Javnih skladiščih. Sindikalni predstavniki so proučili splošni položaj pristaniškega podjetja kakor tudi pogajanja za obnovitev delovne pogodbe, ki je zapadla 30. oktobra 1965.

Tajništva so ugotovila popolno enakost stališč do vprašanj, o katerih so razpravljala, ter so sklenila, da sklicejo enotno skupščino uslužbencev Javnih skladišč, ki bo v sredo 1. decembra. Na skupščini bodo podrobno seznanili uslužbence o položaju v podjetju in o vseh prizadevanjih, da bi se popravil sedanji resni položaj, tako da se zagotovijo nadaljnje redno delovanje podjetja in s tem tudi zaposlitev in interesi delavcev.

PROSVETNO DRUŠTVO IGO GRUDEN V NABREŽINI

priredi v nedeljo, 28. t. m.

20. OBLETNICO USTANOVITVE DRUŠTVA

Od 10. do 14. ure bo v društvenih prostorih razstava slovenske knjige. Razstavljene knjige bodo v prodaji.

Ob 16.30 bo proslava Iga Grudna, pesnika slovenske Brežine.

Na sporedu so govor z recitacijami, nastop otroškega pevskega zbora Kraški slavček ter domačega mešanega pevskega zbora.

Vabljeni vsi!

SLOVENSKI KLUB V TRSTU

priredi od 22. do 25. aprila 1966

Izlet v Moskvo in Leningrad

s posebnim letalom AA (štirimotorno letalo DC 6B s 96 sedeži).

CENA IZLETA JE 84.500 LIR

V KAR JE VŠTETO:
— Potovanje na relaciji Trst — Moskva — Leningrad — Trst;
— Hrana in prenočišče v hotelih I. kategorije (dvoposteljne sobe s kopalnico);
— Avtobusni transferji, ogled mestnih zanimivosti, muzejev itd.;
— Vodiči in tolmači;
— Takse in spremstvo.

V ceno ni vključen vizum, morebitna vstopnica za Bolšoj teater ter morebitno doplačilo za enoposteljno sobo.

VPISOVANJE PRI POTOVALNEM URADU «AURORA»
TRST, Ul. Cicerone 4, tel. 29-243 do 15. decembra 1965

Ob vpisu je treba vplačati 15.000 lir akontacije, ostalo v mesečnih obrokih do 1. aprila 1966. Vpisnina 1.000 lir.

Slovenski klub opozarja na izredno ugodno ceno izleta ter vabi svoje člane in prijatelje, da pohitijo z vpisom!

Zaprta gostilna

Tržaški kvestor je včeraj ukazal, da bo gostilna «Città di Cherso» v Ul. Cadorna 4 zaprta pet dni. Policija je sprejela ta ukrep zaradi pritožb proti lastniku, ker je navijal cene za svoje storitve.

Trčenje avta in skuterja

Sinoči okoli 18. ure se je pripetila na Istrski cesti v bližini pokopališča prometna nesreča, pri kateri sta se poškodovali dve osebi. Pri trčenju avtomobila in skuterja je dobil hujše poškodbe avtomobilist, a lažje motorist.

Avto fiat 500 TS 68513 je v smeri proti Sv. Soboti upravljal 49-letni Salvatore Battista iz Ul. Flavia št. 60. S skuterjem pa se je v nasprotno smer peljal 48-letni Bruno Cesarotto iz D'Annunziovega drevoreda 47. Z neznanih razlogov sta vozili trčili drugo ob drugo. Oba ponesrečenca so takoj prepeljali v splošno bolnišnico, kjer so Cesarotto nudili samo prvo pomoč zaradi lažjih poškodb na levem sencu in levi nogi. Ozdravel bo v 5 dneh. Huje pa se je poškodoval Battista, katerega so sprejeli na nevrokirurški oddelek zaradi lobanjske travme, poškodb na glavi, glavobola in omotice. Ce bo šlo vse po sreči bo ozdravel v 20 dneh.

RAZGIBANA SINDIKALNA DEJAVNOST

V ponedeljek stavka kovinarjev v obrambo ladjedelnice Sv. Marka

Delavci bodo zapustili delo ob 14.15, to je ob času prihoda ministra Pieraccinija v Trst

Položaj v ladjedelnici Sv. Marka je še vedno zapleten in nejasen. Nič še ne kaže, da bi v Rimu sprejeli kakšen jasen sklep o bodočnosti ladjedelnice, tako da so delavci in vsi v mestu sploh močno v skrbeh, kaj ladjedelnico sploh čaka. V zvezi s tem sta prizadeta sindikata stalno v stikih in njuni vodstvi se razgovarjata o ukrepih, ki so potrebni za ohranitev ladjedelnic.

Kakor smo že pisali, bo načel vpraš

VIETNAM SE SPREMINJA V DRUGO KOREJO

Zagotovljeni mastni dobički ameriške industrije

Z ameriško intervencijo se je vojna med sajgonskimi in osvobodilnimi enotami spremenila v spopad med ZDA in FNO - Osnovni razlogi so političnega in strateškega, v bistvu pa ekonomskega značaja

Začela se je velika vojna, pravijo te dni v jugovzhodni Aziji. Doslej pretežno gverilskega značaja, so se zdaj borbe v Južnem Vietnamu spremenile v pozicijske, oziroma «klasične» spopade bataljonov in brigad. Za Združene ameriške države iz dveh razlogov — vojaškega in ekonomskega. Iz vojaškega spričo dejstva, da se na strani Fronte narodne osvoboditve — kot zatrjujejo — bore tudi enote Severnega Vietnama. Iz ekonomskega pa, ker za ameriško gospodarstvo — tako pravijo — vietnamska vojna ne predstavlja breme, kot je to bil primer z francoskim gospodarstvom v času indokitajske vojne, marveč mu zagotavlja čist dobiček. Vse dokler traja vojna, tudi do recesije ne more priti.

Trenutno se proti 220.000 borcev FNO (pred letom dni jih je bilo 140.000) bojuje 165.700 ameriških, 670.000 sajgonskih in 20.000 južnokorejskih, avstralskih in drugih «zavezniških» vojakov. Skupno z borci FNO pa še — kot zatrjujejo v ZDA — sedem polkov Severnega Vietnama. Severnovietnamski «potoček infiltracije», ki se, kot zatrjujejo v ZDA, spreminja v «poplavo», je ameriškim generalom prišel ravno prav, da lahko zdaj opravičujejo svojo povečano intervencijo v Južnem Vietnamu, kamor bodo prihodnje leto poslali še 100.000 vojakov.

Poslali pa jih bodo zaradi tega — zatrjujejo v ZDA — ker se LR Vietnam pripravlja, da odpošlje na jug «štiri ali, morda, celo šest divizij».

«Gre pač za očitno perspektivo», pravijo, «spričo katere bo v Vietnamu prišlo do še bolj množičnega angažiranja, prejkone večjega od vsega, kar je doslej bilo moč v tej deželi opaziti». «ZDA se bodo znašle iz oči v oči še z eno vojno korejskega tipa.» Predpostavke so logične, napačno pa je tolmačenje, ker je zasnovano na obrnjenem zaporedju dejstev: pomoč s severa je namreč rezultat, ne pa vzrok, ameriške intervencije na jugu.

Amerikanci so sicer v Jugovzhodni Aziji formalno intervenirali, da bi «pomagali» nestabilnemu sajgonskemu režimu v borbi proti osvobodilnemu gibanju (v resnici proti pretežnemu delu ljudstva), dejansko pa, da bi na enem od strateško najbolj občutljivih področij Azije utrdili verigo vojaških oporišč okrog Kitajske. Z ameriško intervencijo, pa se je vojna med sajgonskimi ter osvobodilnimi enotami spremenila v spopad med ZDA in FNO. Najprej posredno, s pomočjo vojaških svetovalcev, zatem pa neposredno, ko so tja bile poslane ameriške enote. Tako se je ta vojna spremenila v ameriško.

Zatem je prišla na vrsto druga faza — ameriški napad proti Severnemu Vietnamu. Leta 1964 so ameriška letala prvič bombardirala instalacije severno od 17. vzporednika. Od začetka l. 1965 pa se ti napadi vrste domala sleherni dan — razen kratkega tridnevnega premora meseca maja.

Država, katere letala bombardirajo tuja mesta, se tako z napadeno deželo dejansko nahaja v vojnem stanju, ne glede na njena formalna opravičila.

Zadnje dni še posebno: s tem, da so vsilile svojo «ofenzivno taktiko preračunanega tveganja», so ZDA vojno v Južnem Vietnamu spremenile v resen in obsežen spopad, kjer se mrtvi in ranjeni sploh ne računajo več poimensko, marveč samo še s pomočjo večstevilčnih števil. In to na obeh straneh. V Severnem Vietnamu sta samo še Hanoj in Hajfong, ki ju ameriška letala doslej še niso bombardirala, vendar pa celo ameriški strokovnjaki menijo, da to «ne mo moglo trajati dolgo». Ali pomeni to, da se bo spopad še bolj razširil?

Niti v ZDA ne izključujejo, da bi «Hanoj utegnil poklicati na pomoč Kitajsko», nakar bi ameriška letala bombardirala tudi «kitajsko ozemlje» pa bi to utegnilo privesti do jedrske vojne». Vendar je resnica, da je vse, kar se trenutno dogaja v Vietnamu in jugovzhodni Aziji, samo logična posledica dogodkov, ki so jih realisti — v tem primeru pesimisti — predvidevali že takrat, ko je prvič prišlo do ameriških zračnih napadov na LR Vietnam. Če se to še v pravem času ne zaustavi — so zatrjevali — bo «eskalacija» privedla do katastrofe nepreglednega obsega.

Res je, kot pišejo tudi nekateri ameriški časopisi, da so se zdaj ZDA «absolutno angažirale» v Vietnamu. Resnica je nadalje, da «lezejo v vse težjo situacijo», zakaj vsak nov vojak prispeva k zaostritvi vojne, po drugi strani pa sleherno zaostrovanje vojne zahteva spet nove in nove vojake. A prav tako je tudi resnica, da vojna ne more biti sama sebi namen. Njeni razlogi so ne samo politični in strateški, temveč tudi ekonomski: borbe v jugovzhodni Aziji so, namreč, ameriški industriji zagotovile nova obsežna naročila, in to ne samo vojni, ampak tudi «civilni».

Breme je relativno majhno: tri do štiri milijarde za vietnamsko vojno predstavljajo komaj pol odstotka ameriškega narodnega dohodka in relativno tudi majhen del proračuna, v katerem je bilo v l. 1964-65 za vojaške potrebe določenih 46,2, za leto 1965-66 pa predvidenih 47,9 milijarde dolarjev. Največje dobičke imajo od tega industrije, kot je n.pr. ona, ki izdeluje helikopterje, ali tovarna «Bata», ki proizvaja škornje za vojno v džungli, tovarna «Meyer», ki je prejela naročilo za dobavo 2,6 milijona konserviranih šunk itd.

Takšna naročila, se razume, so zelo po volji industrialcem. Vojna v Vietnamu je močno povečala vojaške izdatke, a ti bi se mogli še bolj povečati, če bi se ZDA v jugovzhodni Aziji še bolj angažirale. Strokovnjaki pa ne prikrivajo, da predstavlja vojna močno spodbudo za ekspanzijo ameriškega gospodarstva; spodbudo, ki je prišla «v pravem času in, morda, ne zgolj slučajno». Spričo vsega tega — menijo — Združenim državam sploh ni do tega, da bi se pogajale o mirni rešitvi spopada v jugovzhodni Aziji, kakor tudi ne o kakih resnejših ukrepih za razorožitev na splošno.

Ustvarja se, kot se zdi, nekakšen začaran krog, vendar pa se, po drugi strani, stvari približujejo, čeprav nasilno, k nekemu neogibnemu razpletu. Zakaj eno je gotovo: ali bodo ZDA morale pristati na pogajanja ali pa se odločiti za «preračunano tveganje» z nepreglednimi posledicami.

Ž. B.

Vsa Afrika se je dvignila proti rodezijskim rasistom. Tudi v Nairobiju (na sliki) se je ljudstvo podalo na ulice, da bi protestiralo. Na transparentih, ki so vidni na sliki, so sledeči značilni napisi: «Anglija, izdala si Afriko», «Svobodo Nkomu in Sitholeu» (voditelja rodezijskih črncev)

ZVEZDE SO NEIZČRPEN VIR ZAGONETK IN ZANIMIVOSTI

Okoli našega Sonca kroži bajè deset in ne devet planetov

Ugotovitve sovjetskih strokovnjakov - Pomen odkritja Johna Gudrikeja - Zvezda «hudič» je pojasnila marsikaj - Nove zvezde niso tako velike

MOSKVA, novembra. — Starejša generacija se bo še spominjala, da se je v šoli učila, da ima naš sončni sistem kot središče Sonce, okoli katerega kroži osem planetov. Sicer se je že tedaj govorilo, da bi moral obstajati tudi deveti planet, kajti tako govore računi. Toda najbolj oddaljen planet našega sončnega sistema Pluton je bil odkrit šele leta 1930. Sedaj pa prihaja iz znanstvenih krogov nova vest, da število devet še ni zaključno in dokončno število.

V zadnjih časih so se v tujih strokovnih publikacijah pojavile vesti o obstoju desetega planeta našega sončnega sistema. Inštitut za teoretično astronomijo pri sovjetski znanstveni akademiji pa je pod vodstvom profesorja za matematiko in fiziko Čebotareva objavil delo, ki potrjuje obstoj desetega planeta, nekega nebesnega telesa, ki spada v naš sončni sistem, ki pa je še bolj daleč od Plutona.

Prof. G.A. Čebotarov je v zvezi s tem izjavil:

«Naš inštitut je pred kratkim zaključil ugotavljanja v zvezi z mejami sončnega sistema. Po naših računih se je ugotovilo, da so teoretične meje našega sončnega sistema mnogo bolj oddaljene od krožne poti planeta Plutona. Vtem ko je premer Plutonove krožne poti enak 80 astronomskim enotam, to se pravi, da znaša 80-krat toliko, kot znaša razdalja med Zemljo in Soncem (ki znaša 150 milijonov kilometrov), zavzemajo teoretične dimenzije sončnega sistema kar 460 tisoč astronomskih enot. Zato nikakor ne smemo izključiti možnosti, da na oni strani krožnice planeta Plutona obstaja še drugi planet, ki ga doslej se nismo odkrili. Vendar pa je za sedaj nemogoče, določiti krožno pot desetega planeta našega sončnega sistema. Takšno računanje bi se moglo začeti in bi ga mogli utemeljiti le na nepravilnostih kroženja Plutona, toda Pluton potrebuje za enkratno «potovanje» okoli Sonca polnih 250 let. Ker pa je bil Pluton odkrit šele leta 1930 in zato ni do sedaj opravil niti ene osmine svoje krožne poti okoli Sonca, je to vse premalo, da bi nam moglo služiti kot osnova za računanje in še manj za ugotovitev krožne poti desetega planeta. Iz tega sledi, da se sedaj ne moremo niti lotiti proučevanja in določanja krožne poti desetega planeta.»

Ko že govorimo o planetih in astronomiji, se bomo ustavili še pri nekem drugem zanimivem nebesnem pojavu. Na tistem področju nebesnega svoda, kamor so na astronomskih zemljevidih v srednjem veku začrtavali glavo Meduze, ki jo seka Perzej, opazimo zelo svetlo zvezdo, ki ji pravijo Algol. Algol je arabska beseda in pomeni v našem jeziku — hudič. Že tisoč let je, odkar astronomi opazujejo izredne in presenetljive lastnosti te zvezde, ki se za krajše obdobje pokaže v vsej svoji izredni svetlobi, nato pa nekako potemni, se skrije. Po tisočletnem opazovanju si strokovnjaki niso mogli priti na jasno, kaj bi naj to pomenilo.

Proti koncu 18. stoletja pa je sloviti zvezdoslovec John Gudrike proučil zvezdo Algol in postavil hipotezo v zvezi s temi spremembami njene svetlobe, odnosno z menjajočim ritmom velike svetlobe in zamračenosti. In veliki teleskopi, ki jih je dal astronomom sodobni svet, so omogočili dokončno razčiščenje tega problema in potrditev, da gre dejansko za dve nebesni telesi in ne za eno. Sedaj je dokončno znano, da je eno telo zvezde Algol bleščeče, drugo pa temno in da temno kroži okoli bleščečega, tako da svetloba bleščecega dela od časa do časa zatemni.

Pravzaprav so to bile trditve že samega Johna Gudrikeja, ki pa je vse to postavljal na nekakšno osnovo — možnosti, ne pa konkretne ugotovitve, ker ni imel še razpoložljivih sredstev. Ta njegova razlaga pa je dejansko že kvalitativna razlaga, ki je odprla možnost za razčiščenje številnih podobnih nebesnih pojavov, ko gre za tako imenovane variabilne ali spreminjajoče se zvezde.

Ta možnost, ki je bila pozneje sprejeta kot pravilo, omogoča astronomom, da izmerijo obseg zvezd odnosno nebesnih teles, njihovo maso, povprečno gostoto, obliko in še marsikaj. Ko proučujemo premike v spektru teh zvezd in sicer v spektru, ki nastaja kot posledica premikov, moremo ugotoviti, tudi dolžino žarkov posameznega «dvojnega» nebesnega telesa, ter tudi razdaljo med enim in drugim telesom teh «nebesnih dvojčkov» ali «dvojnih zvezd».

Ko pa smo si na osnovi kvalitativne razlage Johna Gudrikeja pomagali do tu, še nismo rešili vseh problemov, ki so povezani z zanimivim nebesnim pojavom «dvojnih zvezd» ali «nebesnih dvojčkov».

Okoli 30. leta našega stoletja sta se v astronomskih krogih močno uveljavila dva mlada sovjetska astronoma: D.J. Martinov in A.D. Dubiago. Omenjena astronoma sta odkrila «dvojno zvezdo», ki se v marsičem loči od ostalih podobnih nebesnih pojavov. V primeru njune zvezde se oba dela tega nebesnega telesa vrtita okoli skupnega gravitacijskega središča in sicer po zelo dolgih eliptičnih krožnih poteh. Nadaljnje proučevanje tega pojava je privedlo do ugotovitve, da celo sami elipsi teh dveh teles počasi krožijo po vesoljskem prostoru. To pa je omogočilo podrobnejše proučevanje notranje strukture zvezd in je privedlo do ugotavljanja razporeditve zvezdne snovi od središča proti periferiji.

Ko se neka bleščeča zvezda skrije za svoj satelit ali planet, ali, če hočemo za svojega dvojčka, se to vrši postopoma. Njeni žarki gredo zato tudi skozi zunanje plasti ozračja satelita, odnosno planeta in tedaj se v spektru pokažejo nove črte, na osnovi katerih moremo ugotoviti, kateri kemični elementi so na različnih višinah obilnejši, in katerih je manj. V tem primeru nam svetlobni žarek omogoči podrobno proučitev strukture zvezde. To je postal nekakšen zakon pri proučevanju vseh zvezd in danes se ta norma v astrologiji v splošnem rabi.

Ta proučevanja pa so privedla tudi do ugotovitev, da so «dvojne zvezde», ki se pojavljajo kot bolj bleščeče in manj bleščeče, tudi mnoge tako imenovane «nove zvezde», to se pravi tiste, ki zaradi notranjih jedrskih eksplozij bruhajo v vesolje ogromne količine snovi z brzinami, ki gredo tudi nad tisoč kilometrov v sekundi. Nekoč so zvezdoslovci menili, da je to možno samo pri zvezdah, ki so deset ali celo stokrat večje od našega Sonca. Ko pa so opazovali in proučevali mrke novih zvezd, so ugotovili, da so «nove zvezde» razmeroma majhne, včasih mnogo manjše od našega Sonca. S tem je bila pobita stara teorija, ki je do tedaj veljala že kot nekakšen znanstveni aksiom.

Nebesni svod z vsemi nebesnimi telesi, ki se na njem kažejo, je zelo zanimiv že človeku, ki jih opazuje s prostim očesom. Pomislimo le, kako je vesolje zanimivo za strokovnjaka, ki prodira vanj z mogočnimi teleskopi, ki sežejo neprimerno bolj daleč. Če k temu dodamo še radioteleskope, se ni čuditi, da se številni znanstveniki vse življenje ukvarjajo z neštetimi problemi vesolja, ki se preprostemu človeku zdijo nepomembni, celo nezanimivi.

To simpatično dekle je Gabriella Andreini. Diplomirala je na akademiji dramske umetnosti v Rimu. Trenutno snema skupaj z Ginom Cervijem novo serijo televizijskih filmov po romanih G. Simenona

IZ UMETNOSTNIH GALERIJ

Nicola Sponza v Občinski

Kdor ljubi slikovite razglede narave in morja v najlepših urah pomladnih in poletnih dni, temu bo nudila gotovo velik užitek razstava olj Nicole Sponze v Občinski galeriji. V okusnih okvirih, ki jih je slikar sam lastnoročno izdelal, dokaz pač njegove vsestranske spretnosti, se vrsti trideset platen pokrajin, morij in lepote obmorskih krajev naše in ligurske obale. Med njimi pa so posejane redke slike umerjeno pestrih šopkov cvetlic.

O tem veščem slikarju vsem razumljive lahke impresionistične stvarnosti smo že večkrat poročali. In ker Sponza ne spreminja svojega načina slikanja, v katerem je že pred dobrim desetletjem dosegel svoj višek popolnosti, je vsako obravnavanje o tem le ponavljanje prejšnjega. Za poznavalce slovenskega slikarstva pa bo zanimiva ugotovitev, da je Nicola Sponza v oljnatih pokrajinah to, kar je Božidar Jakac v pastelu.

Oba dovršena risarja izostrenega opazovanja in oba v izbiri motivov in barvne lestvice presenetljivo podobna. Ta videz ojačuje še dejstvo, da Sponza svoja olja stavi pod šipe, kar pa je le za očuvanje pastelov neobhodno potrebno.

Pri površnem ogledovanju sta si do zamenjave podobna, tako n.pr. v pokončni sliki s cerkvijo na griču v letoviškem kraju Santa Margherita, naslikani v toplih rozasto in rjavovijoličastih sivih barvah zahajajočega dneva, ki živi le še v jarko rumenih odsevih sonca cerkve na temnem ozadju neba. Je to neprisiljena umetnina čustveno doživljenega trenutka lepote prirode, ki ne zaostaja za najboljšim Jakčevim pastelom.

S to mislijo, menimo, da smo dovolj nazorno ocenili višino umetniškega dela Nicole Sponze, kot se nam predstavlja v teh oljih.

Naslovi slik pričajo, da je slikar letos mnogo potoval. Tu so očarljivi razgledi na znani Portofino, na gore nad Bardonecchio, na Camogli, ki po plemeniti barvni zadržanosti tekmujejo z živahno podanimi toskanskimi in apuanskimi pokrajinami. Jadrnice z razpetimi jadri v poletnem vetriču in ribiški čolni v pristanih pa dopolnjujejo vse te skrbno izbrane podobe, tako skrbno izbrane, da ustvarjajo v svoji zaporednosti, položene zelo tesno ena poleg druge, skoraj neprekinjen krožni razgled. Vendar pa bodo v njem Tržačanom gotovo najbolj ugajali bolj domači izrezi Krasa, barvitih hiš Milj in pa velika slika Sacchette.

MILKO BAMBIČ

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Ne vnašajte zmede v svoje delo. Prehodna napetost v odnosih med prijatelji.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Ne žrtvujte stvarnih interesov v prid nekaterih, ki nimajo nobene osnove. Odpravili se boste na krajše prijetno potovanje.

DVOJČKA (od 21.5. do 21.6.) Ugodne priložnosti za vse, ki se ukvarjajo s katerim si bodi ročnim delom. Bodite bolj iskreni v svojih čustvenih odnosih.

RAK (od 22.6. do 22.7.) Nove okoliščine vam bodo omogočile rešitev finančnega vprašanja, ki vam je že dolgo ležalo na srcu. Iskrenost drage osebe vas bo popolnoma pomirila.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Ne izgubljajte časa, če se hočete uveljaviti na svojem strokovnem področju. Pretirana samoljubnost vam na čustvenem področju lahko samo škodi.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Dan je izredno primeren za vse stike s predstavniki oblasti. Uporabite svoj prosti čas za ureditev osebne korespondence.

TEHTNICA (od 23.9. do 22.10.) Ne spuščajte se v neko pustolovščino, ki vam ne zagotavlja nobene koristi. Primorani boste nekoliko spremeniti svoj čustveni program.

ŠKORPIJON (od 23.10. do 21.11.) Po začetnih težkočah vam bo končno vendarle uspelo doseči to, kar ste si želeli. Spričo vaše prilagodljivosti, vam ne bo težko znajti se v nekem novem okolju.

STRELEC (od 22.11. do 20.12.) Imate v rokah vse potrebne rekvizite, da bi se v poslovnem svetu mogli uveljaviti. Storite vse, da bi si ponovno povrnili ugled, ki ste ga nekoč uživali.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Ukvarjati se boste morali z nekim zelo zapletenim upravnim vprašanjem. Skušajte, kar zadeva vztrajnost in marljivost, posnemati nekega družinskega člana.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Ne sprejmite nobene ponudbe brez ustreznega zagotovila. Vaše čustveno življenje bo potekalo brez bistvenih sprememb.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Ogibajte se spopadu z osebami, ki so močnejše od vas. Imejte večje zaupanje v lastne sposobnosti.

Jugoslovanska dela v tujih jezikih

V povojnih letih je izšlo skoraj tisoč del jugoslovanskih pesnikov in pisateljev v raznih tujih jezikih Največ prevedena Andrič in Krleža

Slovstva majhnih narodov bolj s težavo prodirajo v svet. To se med drugim razlaga tudi s tem, da se pripadnik velikega naroda (mišljen je tu številčno velik narod) bolj redko loti učenja jezika majhnega naroda, ko se vendar more z istim trudom naučiti jezika velikega naroda, t.j. jezika, ki mu odpira mnogo širše področje. In vendar računajo, da bo že čez dve leti izšla v tujih jezikih že tisočera knjiga, ki je bila po vojni prevedena iz slovenske, srbske, hrvatske ali makedonske književnosti. Pri tem je treba poudariti, da ne gre za tisoč prevedenih del iz omenjenih jugoslovanskih slovstev, kajti nekatera dela so bila prevedena v vrsto tujih jezikov, kot n.pr. dela Nobelovega nagrajenca Iva Andrića, dela hrvatskega književnika Miroslava Krleže in drugih jugoslovanskih književnikov. Po podatkih beograjskega «Press-servisa» so najbolj prevedeni jugoslovanski avtorji naslednji: Ivo Andrić, Miroslav Krleža, Dobrica Ćosić, Branko Čopić, Oskar Davičo, Mihajlo Lalić, Vjekoslav Kaleb, Beno Zupančič in drugi. To velja za še živeče književnike, vtem ko so od jugoslovanske klasike največ prevedeni Branislav Nušić, Ivan Cankar in seveda pesnika Petar Petrović-Njegoš in France Prešeren.

Ko smo tako prikazali širši okvir, se bomo ustavili pri nekaterih nadrobnejših podtakih. V Varšavi se je nedavno pojavila okusno opremljena knjiga, ki vsebuje vrsto prevodov poezij Miodraga Pavlovića. Dosedanjim prevodom romana Mladena Oljače «Molitev za moje brate», ki so se pojavili že v Parizu, New Yorku, Londonu in Münchnu, se je priključil še italijanski prevod. Neka stockholmska založba je predstavila švedski javnosti beograjskega pesnika in romanopisca Aleksandra Vuča s prevodom njegovega romana «Razpust». Slovenski pisatelj France Bevk, čigar dela so že dolgo prevajali v tujini, je bil pred nedavnim predstavljen tudi bolgarskemu bralcu s prevodom enega izmed njegovih številnih del in sicer s prevodom zbirke njegovih pripovedk. Še prej pa so posamezna Bevkova dela prevedli v poljski, češki, italijanski in nemški jezik. Še nedavno tega so izšle ponovno Bevkove pripovedke v nemškem prevodu.

V izložbah praških knjigarn se je pred nedavnim pojavil češki prevod «Ahilova dediščine» Marijana Matkovića, prav tako se je češki bralec mogel pred nedavnim spoznati z delom Bratka Krefta «Balada o poročniku in Marjutki», ki ga je slovenski književnik obdelal po slovitem delu sovjetskega književnika Borisa Lavrenjeva. V Pragi pa je izšel tudi «Hotel za blazneže» Fadila Hadžića.

Moskovska založba «Progres» je izdala tudi zbornik, ki nosi naslov «Jugoslovanska novela». Na kakih petsto straneh je predstavljena ruskim bralcem najboljša izbira sodobne jugoslovanske proze in sicer ib srbske, slovenske, hrvatske in makedonske književnosti. Med novejše izdaje jugoslovanskih prevodov v ruščino spadata tudi naslednji literarni deli: «Uporni razred» Desanke Maksimović in zgodovinski roman Slavomira Nastasijevića «Despot Štefan». Doslej so bila v Sovjetski zvezi objavljena že tri dela Desanke Maksimović.

Od jugoslovanskih mladinskih pisateljev je v tujini najbolj poznan slovenski književnik Tone Seliškar, ki so ga prevedli v več jezikov. Letos so se pojavile kar tri njegove knjige v tujih jezikih, in sicer ena v Italiji in dve v Sovjetski zvezi. V Sovjetski zvezi so eno njegovo delo prevedli v ukrajinščino, eno pa v litvanščino.

Pri nadaljnjem naštevanju prevodov del jugoslovanskih književnikov v tuje jezike ne moremo mimo Mire Mihelič in Ele Peroci. Poleg dveh knjig, ki sta izšli v italijanščini že doslej, je Ela Peroci zabeležila še nov uspeh, ko je bila prevedena v slovaščino. In tako sta se skoraj hkrati pojavili v tujih jezikih dve njeni knjigi, ena v Firencah, druga v Bratislavi. V češčino je bil preveden tudi roman Jare Ribnikar «Bakaruša», ki so ga pred nedavnim prevedli tudi v angleščino, vendar je izšel ta roman v New Yorku. V češčino pa je bila prevedena tudi farsa mladega beograjskega dramatika Velimira Lukića z naslovom «Sibila ali Bertove kočije».

Antologija sodobne jugoslovanske pripovedke je izšla hkrati v New Yorku in Torontu. Na obilnih tristo straneh so tu objavljeni teksti kakih desetih sodobnih jugoslovanskih pripovednikov, in sicer krajša dela Iva Andrića, Miroslava Krleže, Prežihovega Voranca, Cirila Kosmača, Mihaila Lalića, Branka Čopića, Ivana Dončevića, Vladana Desnice, Ranka Marinkovića in Mijodraga Bulatovića. Mijodrag Bulatović pa je doživel prav pred nedavnim še dva pomembna uspeha, kajti skoraj hkrati je njegov roman «Heroj na oslu» izšel še v Parizu in Münchnu.

V tujih jezikih se opaža posebno zanimanje za krajša dela jugoslovanskih književnikov. Tako je pred nedavnim izšla v Stuttgartu antologija jugoslovanske sodobne in klasične pripovedke. Sestavljalec je na štiristo straneh objavil prevode krajših del 26 jugoslovanskih avtorjev. Zanimivo je, da sta v tej antologiji zastopana tudi Ivan Cankar kot dramatik in Vladimir Nazor, kot edina že mrtva književnika. Zbirko poezij Oskarja Davića so v nemškem prevodu pred nedavnim objavili v Frankfurtu.

Sedaj se bomo ustavili pri nekaterih jugoslovanskih avtorjih, ki žanjejo v splošnem uspehu še največ priznanja. Nobelov nagrajenec Ivo Andrić je prav gotovo med prvimi. Število prevodov in izdaj Andrićevega romana «Na Drini most» se je povzpelo že na 30, toda že šestdesetkrat je bil objavljen, ker so posamezne izdaje doživele izreden uspeh in so jih založbe ponatisnile. Pred nedavnim se je pojavil prevod tega Andrićevega dela tudi v litvanščini in skoraj hkrati so v Romuniji objavili Andrićevo delo v romunščini in madžarščini. Tudi neka založba v Bordeauxu je pred dnevi objavila zbirko Andrićevih krajših del v francoščini. Podobno izdajo Andrićevih krajših del so v Leipzigu izdali v nemščini.

Miroslav Krleža ni velik le v svoji domovini, pač pa postaja pomembno ime tudi v tujih jezikih, saj so posamezna njegova dela izšla že v štiridesetih izdajah in izdaje posameznih del se iz leta v leto še množijo. Zanimivo je ob tem zabeležiti tudi to, da je neka praška založba začela izdajati Krleževo prozo in drame v več zvezkih, tako da bo češki bralec mogel spoznati tega velikega pisatelja v malone vsem njegovem opusu. Kot prvo delo v tej zbirki je izšel prevod Krleževega romana iz prve svetovne vojne «Hr-

(Nadaljevanje na 4. strani)

RADIO TELEVIZIJA

PETEK, 26. NOVEMBRA 1965

Radio Trst A

7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.30 Slov. narodni motivi; 11.35 Radio za šole; 11.55 Ansambla Cetra in Buscaglione; 12.15 Pomenek s poslušalkami; 12.25 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasbeno potovanje; 17.00 Ansambel «Le Tigri»; 17.25 Radio za šole; 17.45 Pesem in ples; 18.00 Ne vse, toda o vsem; 18.15 Umetnost in prireditve; 18.30 Iz slov. glasbenega življenja; 19.00 Zbor «Publio Carniel»; 19.15 Slov. znanstveni delavci s tržaške univerze; 19.30 Glasbeni kontrasti; 20.00 Šport; 20.35 Gospodarstvo in delo; 20.50 Orkester Casamassima; 21.00 Koncert operne glasbe; 21.55 V. Frosini: «Od romantičnega socializma do marksizma»; 22.20 Orkester F. Chacksfield; 22.30 Variacije v jazzu; 23.00 Pesmi za dva.

Trst

12.05 Plošče; 12.25 Tretja stran; 13.15 Tržaški ljudski motivi; 14.10 Legende naših Alp; 14.35 Pianist Franco Russo.

Koper

7.15 Jutranja glasba; 8.00 Prenos RL; 11.00 Popevke; 11.30 Ritmi; 11.40 Iz turistove beležnice; 12.00 in 12.55 Glasba po željah; 13.40 Melodije; 14.00 Popularne skladbe; 15.00 Zbor RTV Beograd; 15.45 Dalmatinske narodne; 16.00 Kulturni zapiski; 16.10 Glasbena medigra; 16.20 Operni koncert; 17.00 Današnje teme; 17.10 Prijetna glasba; 17.45 Današnji pevci; 18.00 Prenos RL; 19.00 Športne vesti; 19.30 Prenos RL; 22.15 Glasba iz filmov; 22.35 Mali večerni koncert.

Nacionalni program

8.30 Jutranji pozdrav; 9.10 Koncert; 9.45 Pesem sledi pesmi; 10.05 Operna antologija; 10.30 Radijska šola; 11.00 Sprehod skozi čas; 11.15 Potovanje po Italiji; 11.30 Melodije in romance; 11.45 Skladbe za godala; 13.25 Dva glasova — en mikrofon; 14.55 Vreme na morjih; 15.15 Filmske in gledališke novosti; 15.45 Gospodarska rubrika; 16.00 Spored za najmlajše; 16.30 Simfonična glasba; 18.00 Vatikanski koncil; 18.10 Orio Vergani: «Il sonno del vecchio boxeur»; 19.10 Oddaja za delavce; 21.00 Simfonični koncert; 22.45 Ansambel Grappelly.

II. program

7.30 Jutranja glasba; 9.35 Zanimivosti; 10.35 Nove ital. pesmi; 11.05 Vesela glasba; 12.00 Zvočni trak; 14.05 Pevci; 14.45 Za prijatelje plošč; 15.00 Ital. narodne pesmi; 15.15 Za vašo diskoteko; 15.35 Godalni trio; 16.00 Najnovejše pesmi; 16.38 Orkestri; 16.55 Srečanja; 17.35 Ljudska enciklopedija; 17.45 Sestanek v Neaplju; 18.35 Enotni razred; 18.50 Vaši izbranci; 20.00 Večerna fantazija; 21.00 Aktualnosti; 21.40 Glasba v večeru; 22.00 Jazz.

III. program

18.30 Pregled nemške kulture; 18.45 Rutinijeva Sonata štev. 5; 18.55 Prejeli smo; 19.15 Ital. periodični tisk; 19.30 Vsakovečerni koncert; 20.30 Revija revij; 20.40 Na sporedu de Falla; 21.20 Carlo Gozzi: «L'augel Belverde».

Slovenija

8.05 Operna matineja; 8.55 Pionirski tednik; 9.25 Domače viže — domači ansambli; 9.35 M. Vodopivec: 29. november; 10.15 Klarinet in saksofon; 10.35 Novost na knjižni polici; 11.00 Turistični napotki; 11.15 Nimaš prednosti!; 12.05 Iz oper Richarda Straussa; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Pozdrav iz Bele Krajine; 13.30 Priporočajo vam...; 14.05 Radijska šola — Gligor Popovski: Noč na reki; 14.35 Ruske narodne; 15.20 Napotki za turiste; 15.30 Narodno-zabavna glasba; 15.45 V svetu znanosti; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Simfonični koncert; 18.00 Aktualnosti doma in po svetu; 18.20 Plesni orkester; 18.45 Kulturni globus; 19.05 Glasbene razglednice; 20.00 Lehar: Dežela smehljaja; 20.20 Zunanje-politični pregled; 20.30 Naši skladatelji: Blaž Arnič; 21.15 Oddaja o morju; 22.10 Za ljubitelje jazza; 22.50 Literarni nokturno; 23.05 Simf. orkester poljskega radia.

Ital. televizija

8.30 Šola; 16.15 Koniske dirke v Rimu; 16.45 Nova srednja šola; 18.00 Spored za najmlajše; 19.00 Dnevnik; 19.15 Koncert kitarista Andresa Segovie; 19.30 Vatikanski koncil; 19.55 Športne vesti in ital. kronike; 20.30 Dnevnik; 21.00 V spomin Emme Gramatice — Noel Coward: «Al calar del sipario»; 23.15 Dnevnik.

II. kanal

21.00 Dnevnik; 21.15 Italija v drugi svetovni vojni — Dolga zima, 22.15 Glasbeni spored «Studio uno».

Jug. televizija

10.00 TV v šoli; 16.40 Govorimo po rusko; 17.00 Učimo se angleščine; 17.30 Pogovori o slovenščini; 18.00 Vzdolž in počez — oddaja za otroke; 18.25 Obzornik; 18.45 Rezerviran čas; 19.45 TV akcija; 20.00 Dnevnik; 20.20 Obzornik; 20.30 Festival zabavnih melodij JLA — prenos; 22.00 Podelitev Bloudkovih nagrad; 22.10 Zadnja poročila.

Goriško-beneški dnevnik

TISKOVNA KONFERENCA ODBORNIKA FANTINIJA IN KAP. GRUDNA

Za stojnice Andrejevega sejma je v mestu vedno manj prostora

Zato razmišljajo, da bi zanje prihodnje leto poiskali kraj na bližnji periferiji - Letos samo 70 zabavišč - Ul. Roma bo letos prosta

Bližnji Andrejev sejem je bil predmet včerajšnje tiskovne konference, ki sta jo v občinskih prostorih v Mazzinijevi ulici sklicala za predstavnike krajevnega tiska občinski odbornik Ferruccio Fantini in poveljnik mestnih stražnikov iz Gorice kap. Gruden. Sejem se bo začel v soboto 4. in bo trajal do 13. decembra. Občinska uprava je doslej prejela 103 prošnje za namestitev 145 zabavišč; ker pa razpolaga samo z okoli 6.000 kv. m, bo ugodila samo 70. Doslej je bilo vloženih 119 prošenj potujočih trgovcev, vendar sodijo, da se bo njihovo število do 4. decembra zvišalo na 250 do 280. Ker bo ravno v tistem času v Trstu Miklavžev sejem, bo del prosilcev, katerim bo žreb za Gorico določil slabše mesto, raje odšel v Trst.

Zabavišča bodo razmestili na Trgu Cesare Battisti, na Travniku in pred Ljudskim vrtom; strelišča bodo v Ul. Petrarca, stojnice pa v ulicah Oberdank, Boccaccio, Cadorna in deloma v Ul. Roma.

Spalnike bodo razmestili v Ul. Brass in Giustiniani, kjer bodo namestili opozorilna znamenja z omejitvijo brzine do največ 20 km na uro, da bi se ne zgodila kakšna nesreča.

Med novostmi letošnjega sejma naj omenimo najdebelejšo žensko sveta, paviljon s kitajskimi žonglerji, vožnjo z go-kartom po zidu smrti, vožnjo z zavezanimi očmi itd. Tudi letos ne bo manjkalo ogromno kolo, kakršnega imajo v dunajskem Pratru, dirkalna proga v obliki osmice itd.

Ker so prejšnja leta nastajale težave v prometu, bo Ulica Roma letos prosta, ker v njej ne bodo namestili nobenega zabavišča. Tako bo delno razbremenjen Verdijev korzo. Upoštevali bodo tudi pritožbe trgovcev, zlasti tistih v Ul. Oberdank, kjer se je to najbolj poznalo, ter ne bodo več dovoljevali nameščati velikih stojnic, ki so ves čas sejma zakrivale izložbe.

Sistemacija zabavišč in stojnic ustvarja občinskim predstavnikom, ki se ukvarjajo s tem vprašanjem, vsako leto večje težave; prihodnje leto se bodo še povečale, ker bodo v Ul. Cadorna postavili vojaški spomenik, ki bo zavzel veliko površino. Zato pristojni uradi že sedaj razmišljajo, če naj bi že prihodnje leto namestili zabavišča na bližnji periferiji, kjer bo več prostora in bo v mestnem središču zvečer mir. Kot eden izmed možnih krajev, se navaja prostor v Ul. Fatebenefratelli, vendar bi ga morali poprej asfaltirati ali vsaj posuti z gruščem, tjakaj pa bi morala občinska elektrarna speljati močno napajalno omrežje, ki bi zadostilo veliki potrošnji elektrike.

Poleg zabavnega in kričavega dela sejma pa bo tudi letos srečolov s pokušnjo vin na pokritem trgu, razstava kmetijskih strojev, tekmovanje za najlepše izložbe; kulturni del pa bo obsegal tekmovanje 38 pevskih zborov iz treh držav.

V KLUBU «SIMON GREGORČIČ»

Zanimivo predavanje in debata o naših narodnih problemih

Obširna obravnava vprašanj našega šolstva

Preteklo sredo je v okviru kulturnih večerov predaval v klubu «S. Gregorčič» v Gorici prof. Gojmir Budal iz Trsta o zanimivi temi «O naših problemih».

Pred precej številnim občinstvom je govornik najprej na kratko orisal nekaj značilnosti iz zgodovine Slovencev ter nato prešel na današnji položaj Slovencev v Italiji. Pri tem se je dotaknil gospodarskega in kulturnega položaja ter obravnaval šolstvo posebej glede na razmere na Tržaškem ter o odnosu starejših do mlajše generacije.

Njegovim izvajanjem so prisotni sledili z velikim zanimanjem in po predavanju se je razvila obširna debata, v katero je poseglo več prisotnih, zlasti šolnikov, ki so obravnavali predvsem slovensko šolstvo na Goriškem, vzroke njegovega nazadovanja ter pobijali nekatere predsodke, ki jih imajo nekateri starši do slovenske šole, ki je pravtako državna kot italijanske, ter ima enake dolžnosti in pravice. Med debato je prišla do izraza tudi težnja, naj bi prišlo do bolj enotne ali povezane akcije, kadar gre za zaščito, odnosno obrambo, osnovnih interesov naše narodne skupnosti v zamejstvu, zlasti kar se tiče našega šolstva. V tem smislu bi morali pokazati večjo aktivnost tudi odgovorni činitelji pri posameznih političnih skupinah.

Predavatelja je v imenu kluba predstavil Ivo Marinčič in napovedal za prihodnjo sredo predavanje dr. Lava Čermelja iz Ljubljane, ki bo tudi govoril o naših narodnih problemih.

IZPRED OKRAJNEGA SODIŠČA

Obtoženec iz Pevme oproščen ker ni streljal na psa

Prepir dveh žen zaradi mačk - Prerekanje avtomobilista z mestnim stražnikom

Goriški okrajni sodnik dr. Bassi je včeraj oprostil 31-letnega Avgusta Lenardiča iz Pevme, Ul. Bellaveduta 1, ker ni zakrivil dejanja, za katero je bil obtožen.

Razprava se je nanašala na dogodek z dne 13. marca letos ob 16. uri. Tistega dne je nekdo ranil s puško psička gostilničarke Cvetke Murovec iz Ul. Ponte del Torrione 1, ki je bil v ograjenem vrtu poleg hiše. Strel je psu zlomil zadnjo levo nogo. Gospodinja je poklicala zaprisežen čuvaja Umberta Nocero ter mu, po njegovih izjavah, omenila, da sumi tega dejanja Lenardiča, ki ga je potem okrajni sodnik 11. maja letos obsodil na plačilo globe 8.000 lir. Lenardič pa je vložil proti tej razsodbi priziv in pri včerajšnji razpravi jo sodnik ponovno zaslišal Murovčevo, ki se ni spominjala raznih podrobnosti ter Nocero, ki je ponovil to, kar je navedel že v svoji prijavi. Zaslišali so tudi soseda Alberta Klanjščka, ki je izjavil, da je slišal psa lajati in tudi strele, ni pa videl dejanja samega. Lenardič je ponovno odločno zanikal, da bi on streljal, ker stanuje kakih 600 metrov proč od Murovčeve gostilne in je bil ob tisti uri doma. Spričo vseh teh izjav je sodnik izrekel oprostilno razsodbo. Branilec odv. Luzzatto.

Pri drugi razpravi sta bili med toženko in tožiteljico dve mački. V obtožnici je navedeno, da je 64-letna Cecilija Munih, ki stanuje na Tržaški cesti 45, dne 8. julija letos na dvorišču pred svojim stanovanjem potegnila za lase in ji dala dve klofuti, svoji hišni gospodinji 65-letni Piji Randich, ki stanuje v isti hiši v prvem nadstropju. Gospodinja je zaradi tega tožila Munihovo, ki je pri včerajšnji razpravi izjavila, da Randicheva preganja njene mačke in jih obmetava s kamenjem. Tisti dan jo je v resnici potegnila za lase, ker je Randicheva grozila tudi nji. Sodnik je skušal obe ženski pobotati. Munihova je bila pripravljena prositi Randichevo oproščenja, pa «čeprav nisem kriva», kakor je izjavila. Ta pa je oprostitev zavrnila. V poročilu, ki so ga dali sodniku karabinjerji, je med drugim rečeno, da je Randicheva prepirljiva ženska, ki ima slabe odnose z vsemi sosedi. Sodnik je obsodil Munihovo na plačilo globe 10 tisoč lir pogojno in brez vpisa v kazenski list.

Na cestnem križišču pred sodnijo je 21. februarja ob 19. uri vozil mimo mestnega stražnika, ki je urejeval promet, 37-letni Giuseppe Gerin, ki stanuje v Štandrežu, Ul. Ortigara 1, svoj avto fiat 1100. Ker se je stražniku zdelo, da je Gerin napačno prehitel neko drugo vozilo, je zapiskal, naj ustavi. Gerin pa je zavozil dalje v Ul. Aosta. Motorizirani stražnik ga je dohitel in pripeljal nazaj. Gerin je izjavil, da ni slišal piščalke. S stražnikom se je začel prepirati in izrekel je tudi nakaj kletvic, kar je Gerina spravilo pred sodnika. Izgovoril se je, da ni izrekel žaljivih besed na račun stražnika ter da je samo zaklel. Sodnik dr. Bassi ga je obsodil na 4 mesece zapora in 9000 lir globe, pogojno in brez vpisa. Branilec odv. Mayo.

Drevi v Doberdobu sestanek ANPI

Vsedržavna zveza partizanov Italije (ANPI), sekcija «Jože Srebrnič» v Doberdobu, vabi vse bivše partizane, aktiviste, internirance in simpatizerje na širši sestanek organizacije, ki bo danes, 26. novembra ob 19.30 v prosvetni dvorani z naslednjim dnevnim redom: pregled dela zadnjih let, postavitev spomenika padlim, volitve novega odbora.

Avto podrl pešca

Včeraj okrog poldne se je pripetila pri železniškem prehodu v San Polo v Tržiču prometna nesreča, pri kateri je 23-letni Mario Makovec iz Trsta, Ul. delle Campanelle 124, ko se je peljal s svojim avtom dauphine iz Ronk proti Tržiču, podrl 18-letnega Roberta Miana iz Romansa, ki je šel peš po cesti ter zaradi neumestne šale nekega svojega tovariša nenadoma stopil proti središču ceste. Mladeniča so odpeljali v bolnišnico v Tržiču, kjer so ga pridržali za 45 dni na zdravljenju zaradi zloma leve noge. Zapisnik je napravila cestna policija iz Tržiča.

Nesreči na delu

Gradbena dela v Pitassijevi trgovini na Korzu se še niso zaključila. Včeraj se je pri mešalcu betona zdrsnilo zidarju 32-letnemu Pietru Persogli iz Ul. Romana 37, ki dela za podjetje Livio Sgubin iz Ul. Diaz. Ob 12. uri so ga sprejeli v bolnišnici na zdravljenje, ker si je zlomil desno zapestje.

Dijak Elvio Croatini iz Vidma, star 21 let, se je včeraj opoldne v delavnici tehnično-industrijskega zavoda ranil v prst na levi roki. V bolnišnici so mu rano obvezali; okreval bo v 5 dneh.

Nepazljiva motociklistka zavozila v avtomobil

Na Rafutu se je včeraj ob 14. uri pripetila lažja prometna nesreča. Avtomobilist Giovanni Bisesi iz Ul. Alviano se je s fiatom 500 peljal so Ul. Corsica proti Ul. Giustiniano. Za njim se je s ciklomotorjem vozila 50-letna Ida De Lorenzi iz Ul. Caprin 6. Bisesi je prižgal levi smernik in zavil proti Ul. Tomsig, ker ga De Lorenzi ni videla, se je od zadaj zaletela v vozilo; udarila se je v glavo in desno nogo. V bolnišnici so ji nudili prvo pomoč, ker ni hotela ostati v bolnici, kot je svetoval zdravnik.

Delavec iz Doberdoba se ponesrečil na delu

Včeraj okrog 16. ure so prepeljali v tržiško bolnišnico 45-letnega Vladimira Gergoleta iz Doberdoba, Tržaška cesta 117, ki se je malo prej ponesrečil na delu v ladjedelnici, kjer si je zlomil levi sredinec. Pridržali so ga za 15 dni na zdravljenju.

Z enako prognozo so sprejeli na zdravljenje še dva delavca iz ladjedelnice, Eugenia Soranzija iz Tržiča in Raffaela Frandolija iz Ronk, ki sta se tudi ranila na rokah.

SERGIO ROVIS, načelnik skupine PSDI v goriškem občinskem svetu, sprejema stranke ob sredah od 16. do 17. ure na sedežu PSDI na Korzu Italia 54.

Poziv proti vojni v Vietnamu

V soboto 27. novembra ob 15. uri bo v hotelu «Al Corso» na Korzu Italija sestanek, ki ga je sklical odbor profesionistov, vzgojiteljev, sindikalistov in javnih delavcev proti vojni v Vietnamu. Otvoril ga bo občinski svetovalec Elio Zuliani, ki bo prebral poziv, katerega bodo potem podpisovali.

Danes v Tržiču seja občinskega sveta

Občinski svet v Tržiču bo imel danes zvečer ob 20.30 svojo peto sejo jesenskega zasedanja. V uvodu se predvideva poročilo župana Romanija o rezultatih potovanja občinske delegacije v Rim, kjer so obravnavali na pristojnih mestih tržiške probleme. Pozneje bodo nadaljevali obravnavanje še nerešenih točk dnevnega reda.

Montažna industrija za cevi naftovoda

V Tržiču bo nastala nova industrija za montažo cevi naftovoda Trst-Bavarska. Gre za 200 km cevi — okrog 20.000 kosov s premerom po en meter. Skupaj tehtajo okrog 60.000 ton. Cevi so jeklene in jih izdelujejo v podjetju Italsider v Tarantu.

Na področju Monte S. Antonio bo podjetje Bredero — Prais organiziralo delavnico za pripravo teh cevi s pomočjo posebnega ameriškega stroja, ki stane 50 milijonov lir. Dnevno bodo pripravili 200 do 240 cevi. Prve cevi bodo pripeljali že v začetku januarja. V delavnici, ki bo zaposlila 60 do 70 delavcev, pa bodo začeli z delom v začetku decembra. Računajo, da bo delo trajalo od 12 do 18 mesecev.

Povečani izdatki za industrijsko cono

Včeraj je bila v Tržiču seja odbora konzorcija za industrijsko cono ter nato še občni zbor članov. Med drugim so odobrili splošen načrt ter povečali izdatke na 8 milijard in 700 milijonov lir. Tudi stroške za prva dela so zvišali na eno milijardo 660 milijonov lir, ker bodo napeljali tudi elektriko na industrijsko področje. Glede sprejema novih članov (Hranilnice iz Trsta in Gorice ter občin Štarancan in Škocjan) pa bodo odločili kdaj pozneje.

Kino

Gorica

CORSO. 16.30: «Casanova 70», Mastroianni in Virna Lisi. Italijanski barvni film. Mladini pod 18. letom prepovedan.

VERDI. 17.30: «Pussycat», Peter Seller in Ursula Andress, ameriški film v barvah; mladini pod 18. letom vstop prepovedan.

MODERNISSIMO. 16.00: «Sinfonia per 2 spie», H. Lange, B. Lass in T. Kendall. Ameriški kinemaskopski film v barvah. Mladini pod 14. letom prepovedan.

VITTORIA. 17.00: «Comizi d'amore», anketni film PierPaola Pasolinija; italijanski črnobeli film, mladini pod 18. letom vstop prepovedan

CENTRALE. 17.15: «Sotto il tallone», C. Aznavour in I. Demick. Italijansko-francoski kinemaskopski film. Mladini pod 14. letom prepovedan.

Tržič

AZZURRO. 17.30 «Mondo senza fine», barvni kinemaskopski film.

EXCELSIOR. 16.00: «Quei temerari sulle macchine volanti», A. Sordi, barvni film.

NAZIONALE. 17.30: «Appuntamento in Riviera», Mina, barvni film.

PRINCIPE. 17.30: «La brigata invisibile».

S. MICHELE. 18.00: «I terribili sette».

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna CRISTOFOLETTI na Travniku, tel. 29-72.

TEMPERATURA VČERAJ

Najvišja 6 stopinj ob 12.45, najnižja minus 7,6 stopinje ob 7. uri; povprečne vlage 55 odstotkov.

Piero Caleffi:

LAHKO JE REČI LAKOTA...

2.

Mladinci, «ki so prišli iz vojne» so nas spodbujali in nas prepričali. Toda potem so prišli dvomi in nič ni dozorelo. Ni bilo niti revolucije niti reformizma, vse je viselo v zraku in povsod je bilo polno zmešnjave. Država se je odrekla obstoju, revolucija se je odrekla svojemu uresničenju. Nastala je praznina in v to praznino je vdrl fašizem. Mi, mladi, pa smo ostali prepuščeni sami sebi in nihče nam ni povedal, kaj bi morali storiti. Le redke so bile izjeme, le redki tisti, ki so nam kazali pot: Matteotti, Amendola, Gramsci, Gobetti in kasneje Rosselli.

Potem se je začela podtalna borba proti fašizmu: v njo so stopili komunisti Giustizia e Libertà. Pozivi in tisk izseljencev so prihajali kot tolažljiv odmev, kadar nam je sploh uspelo jih dobiti v roke. Toda često smo se morali grenko nasmihati njihovemu optimizmu o takojšnji propasti režima. Včasih smo bili zagrenjeni ob ostrih razpravah, saj smo bili polni tesnobe in tudi nepotrpežljivosti. Včasih so nas mučili ideološki dvomi in nihanja. To ni veljalo za komuniste; oni so s spreminjajočo se srečo ohranili svoje organizacije in nadzorstvo nad svojimi pristaši. Pri nas ni bilo discipline in povezave; razkropljene skupine in skupinice so delovale kakor so pač mogle in znale in često so se družile v nas različne izkušnje in ideologije, kot na primer tiste, ki so prevevale organizacijo Giustizia e Libertà, kateri sem se pridružil

Ferruccia Parrija sem spoznal nekaj let prej v Milanu. Neki skupni prijatelj mi je omogočil srečanje z njim v uradu nekega velikega podjetja. Nisva si izmenjala mnogo besedi. Ker je bilo srečanje slučajno, je prišlo med nama samo do prvega «otipavanja» o najinih mnenjih, toda poslovila sva se v medsebojnem zaupanju. Tisti gospod, ki je mirno in resno sedel za pisalno mizo, z udrtimi licí in s skoraj popolnoma belimi lasmi, je izžareval čudno silo in čar. Zdelo se mi je, da so ga trle enake skrbi, kakor mene. Spregovoril je resne besede o razdobju, ki smo ga preživljali, o času in o dogodkih, ki so se pripravljali (tedaj se je končala vojna v Španiji), o nalogah antifašistov ter o krivdi vodilnih razredov. Tu pa tam je resnost svojih besed malce omilil z rahlo ironijo, kakor da bi mi hotel reči, naj ne jemljem njegovih besed za evangelij. Mislil sem, da gre za ponižnost moža, ki si z vztrajnim iskanjem vsak dan pridobi in vsrka del resnice, pa je vendar proti vsakim kategoričnim trditvam, ter razlaga to resnico drugim, da bi jo prerešetali, da bi se z njimi o njej soočil ter da bi našel v tem potrditev svoje prave poti. Parri se mi je takrat res pokazal kot «novi človek», prav zaradi svoje notranje ponižnosti, zaradi preziranja vsake formalnosti in vsakega bahanja, zaradi svojih notranjih moralnih muk, zavoljo katerih je bil tako «različen».

Spomin na tisto srečanje in sedaj na srečanje z Ducciom je bil zame odločilen Čutil sem, da se je na neki način vzpostavila med nami vez, vez, ki je bila pravi cement med zagrenjenostjo nas starih in uporom mladih. Kritična prevrednotenja in proglašanje ideoloških načel je bilo treba odložiti na boljše čase. Sedaj je bila mnogo bolj važna izbira «sredstev». To še toliko bolj, ker se je zdelo, da vse sile, ki so se udeleževale v tistem trenutku borbe, združujejo enaki ali podobni smotri in zahteve. Vsi smo bili prepričani, da se morajo zastarele socialno-politične organizacije izpred fašizma nadomestiti z novimi oblikami in ustanovami. In kazalo je, da je glede ustanov in oblik več soglašanja kakor nasprotij. Seveda je utvara o zrelosti ljudstva, da izvede globoke reforme razpršila vse dvome ter je zbujala mnogo upov. Menili smo, da bomo po zmagi (vedeli smo, da nas bo zelo drago stala) dosegli soglasje o mnogih skupnih programih brez hujših nasprotij. Takrat sem se odločil za Akcijsko stranko, v kateri je bilo že mnogo mojih prijateljev, ter sem se povezal z drzno genovsko skupino, v kateri so delovali Zino, Cassiani-Ingoni, Lenfranco, Fazio, Bertonelli, Badano, Marchisio, Zolesio, Trombetta in drugi. In medtem ko je bilo v tistih mesecih vse tako začasno, sem se vneto lotil nadrobne propagande in razdeljevanja letakov ter podtalnega tiska. Odšel sem v Milan, kjer sem se zbližal s starimi prijatelji, navezal z njimi stike in se z njimi sporazumel o skupni akciji.

Vojna pa se je nadaljevala. Bombardiranje mesta in zlasti pristanišča se je okrepilo. Hišici v Genovi, kjer sva stanovala z Mary, se je vedno bolj približevalo temeljito bombardiranje celotnih predelov. Prihajale so tudi prve fragmentarne vesti o zahtevi zaveznikov o brezpogojni predaji, ki so jo zahtevali zavezniki, ter o odporu Badogliove vlade. Vojna se je nadaljevala in je postajala vedno hujša za civilno prebivalstvo. Jaz sem bil v strahu za Mary in za najine svojce, ki so se izselili na deželo. Vsak trenutek bi se lahko prekinile zveze. Po drugi strani pa bi lahko politično delo zahtevalo večje in bolj nevarne obveznosti in nisem hotel, da bi bila Mary zapletena v tako napeto življenje. Prepričal sem jo, naj gre k svoji materi ter sem ji obljubil, da jo bom obiskal vsak teden, vsaj dokler bi bilo to mogoče.

Zgodilo se je, kakor sva se domenila. Toda ona je hotela doživljati z menoj tudi nevarnost in tveganje ter je vzdrževala stalne stike med našo genovsko skupino in tovariši v Milanu.

šport šport šport

SINOČI NA STADIONU «PRVI MAJ»

Izkušene borovke premagale Izolo

Po razburljivi tekmi zmaga Izolčanov nad moško šesterko Bora

Sinoči je bilo v telovadnici stadiona «Prvi maj» že tradicionalno srečanje ženske in moške odbojkarske vrste Bora in Izole. Kot prva so nastopila dekleta. Igra je bila vse skozi nezanimiva in statična. Tako na eni, kot na drugi strani mreže je bilo zagrešenih mnogo začetniških napak. Prišla pa je do izraza večja iskušenost Tržačank, ki so po štirih setih premagale uporno in požrtvovalno šestorko Izole.

V drugi tekmi večera so pa prišli do izraza fantje, ki pa so, obratno od deklet, prikazali zelo lepo in večkrat tehnično odbojko. V prvem setu je na Borovi strani nastopila juniorska postava in Izola je imela tako prosto pot do zmage. V drugem setu, ko je nastopila popolna postava, so plavi spet oživeli in prisilili Izolo na predajo. Igra je bila zelo izenačena in je navdušila številno občinstvo, ki je ob tej priliki prihitelo na stadion. Isti tempo kot v drugem setu so borovci predvajali tudi v tretjem in le pri štirinajsti točki se je nekaj zataknilo, zaradi česar smo morali prisostvovati večkratnim zamenjavam servisa. Igra je bila zelo borbena in razburljiva. To pa je bil že znak rahlega popuščanja, ki je prišel delno v poštev v četrtem in povsem v petem setu. Borovci so polagoma, a stalno popuščali in zadnji set izgubili s 15:4.

Ženske

BOR - IZOLA 3:1 (15:11, 14:16, 15:10, 15:8)

Moški

IZOLA - BOR 3:2 (15:3, 12:15, 13:15, 15:10, 15:4)

Ekipe so nastopile v naslednjih postavah:

IZOLA (ženske) — Borič, Leban, Maršič, Tomičič, Gabrijelčič, Gregorič in Tometič.

BOR (ženske) — Pavletič, Hmeljak, Švab, Nibrandt, Batista, Mijot, Zavadlav in Barej

IZOLA (moški) — Kržišnik, Štubelj, Torkar, Jakomin, Flego, Tomažič in Gasperšič.

BOR (moški) — Jurkič, Fučka, Vodopivec, Plesničar, Mijot, Orel, Uršič, Starec, Vitez in Skrinjar.

f. v.

TENIS

TORQUAY, 25. — Po prvem dnevu polfinala za pokal švedskega kralja je stanje med Francijo in Veliko Britanijo neodločeno 1:1.

Anglež Wilson je premagal Francoza Barthesa 10:8, 7:9, 8:6, Francoz Barclay pa Angleža Coxa 6:1, 5:7, 6:3.

NOGOMET

RIM, 25. — Tiskovni urad FIGC je javil vodstvu FIFA in zvezam, ki nastopajo v italijanski evropski skupini, imena igralcev, ki pridejo v poštev za reprezentanco, ki bo 7. decembra igrala v Neaplju proti Škotski. Kandidati so naslednji:

Enrico Albertosi, Roberto Anzolin, Paolo Barison, Mario Braluzzi, Giancarlo Bercellino, Bruno Bolchi, Giacomo Bulgarelli, Tarcisio Burgnich, Mario Corso, Virginio De Paoli, Angelo Domenghini, Giacinto Facchetti, Adolfo Gori, Aristide Guarneri, Giovanni Lodetti, Sandro Mazzola, Bruno Mora, Ezio Pascutti, Gianni Rivera, Roberto Rosato, Sandro Salvadore, Giovanni Trapattoni

KOŠARKA — MOŠKA B LIGA

Uspeh obeh soških petork

Spodrsljaj nepopolnega Hausbrandta

Brindisi, Goriziana in Safog so ostale po drugem kolu košarkarske B lige še nepremagane. Medtem ko preseneča dvakratna zmaga petorke Brindisija, ki predstavlja pravo neznanko letošnjega prvenstva, nas zadovoljujejo pozitivni nastopi soških ekip. Zorzi in Gubana sta brez dvoma najbolj zadovoljna trenerja tega začetnega dela prvenstva.

Edina temna točka je slab nastop tržaške Ginnastice. V tem kolu je bilo tržaško moštvo v gosteh Goriziane in je v dvoboju jasno pokazalo svoje meje. S tem, kar je dalo videti v svojem nastopu, si ne more obetati mnogo od tega prvenstva. Če ne bo izboljšala igre bo morala Ginnastica napeti vse svoje sile, da se izogne izpadu.

Goriziana je na drugi strani pokazala solidno igro. Atleti so dobro pripraljeni, ekipa se hitro giblje pod koši, zna izpeljati raznovrstne napade, se drži dobro v obrambi in od časa do časa omogoča podvige posameznih članov, ki znajo pridno nabirati točke.

Druga goriška petorka je šla po točke v Ancono. Tamkajšnja Stamura se je doslej prav dobro branila na svojih tleh, zato je uspeh soških atletov še važnejši.

Brindisi je obdržal svojo nepremagljivost tudi pred napadi petorke Becchi iz Forlija. Slednji so veljali pred začetkom prvenstva, skupno z Goriziano, za favorite. Njihov padec na tujem pa je sedaj močno zmanjšal možnosti do najvišjega mesta.

Četrta petorka iz naše dežele, videmski Snaidero, si je izbojevala svoje prvo zmago. Videmčani niso prišli z lahkoto do točk. Čeprav so pričeli kar dobro, so v drugem delu tekme morali paziti in se braniti pred napori gostov, ki so nevarno ogrožali domačo prednost. Vse kaže, da Videm, kljub vsem naporom še ni dobil petorke, ki si jo že toliko časa želi.

Presenetljiva zmaga Brindisija je zdaj povečala zanimanje za nedeljski dvoboj med ekipo z juga in Safogom. Če zmaga, bo Safog olajšal nalogo Goriziani, ki bo imela priliko, da si ogleda igro ekipe z juga in se pripravi za direkten spopad.

I. PATRIZIO

ODBOJKA — V NEDELJO I. KOLO

Ženske šesterke za pokal Benečije-Julijske krajine

Prve tekme bodo v telovadnici stadiona «Prvi maj»

V nedeljo se bodo začele tekme ženskih odbojkarskih ekip za pokal Benečije - Julijske krajine. Bor bo nastopil s tremi ekipami, Breg pa z eno. Razpored turnirja je naslednji:

I. kolo

28. t. m. ob 8.30 na stadionu «Prvi maj» v Trstu

BOR C - BREG
PORDENONE . BOR A
BOR A . BOR B
PORDENONE - BREG

II. kolo

5. 12. ob 9 v telovadnici velesejma v Pordenonu

PORDENONE - BOR C
PORZIO VIDEM - BOR A
PORDENONE . BOR B
PORZIO . BOR C

III. kolo

12. 12. ob 9 v telovadnici P. Ospedale Vecchio v Vidmu

PORDENONE - PORZIO
AGI GORICA - BREG
PORDENONE - AGI B
PORZIO . BREG

IV. kolo

18. 12. ob 9 v telovadnici Largo Culiat 2 v Gorici

AGI B . PORZIO
BREG - BOR B
AGI B - BOR C
BOR B - PORZIO

V. kolo

9. 1. 1966 ob 9 na stadionu «Prvi maj» v Trstu

BOR A - AGI B
BOR C BOR B
BOR A . BREG
AGI - BOR B
BOR A - BOR C

Jugoslovanska dela v tujih jezikih

(Nadaljevanje s 3. strani)

vatski bog Mars». Krleža je doživel najnovejši uspeh v Budimpešti, kjer je pred nedavnim izšel prevod njegovega dela «Zastave».

Mihajlo Lalić prav tako beleži velike uspehe. Predvsem s svojim romanom «Svatba». Pred dnevi pa se je v New Yorku pojavil v knjigarnah prevod njegovega romana «Lelejska gora». Dobirca Ćosić se je proslavil s svojim delom «Daleč je sonce», ki so ga v zadnjem času prevedli tudi v finski jezik. V splošnem se za to delo zatrjuje, da je eno najboljših del o osvobodilni borbi jugoslovanskih narodov in ga zato prevajajo v številne jezike.

V vsem tem navajanju smo prav gotovo izpustili mnoga imena in dela, ki bi jih bilo prav tako treba navesti, toda prostor nam tega ne dopušča in tudi samo naštevanje bi ne povedalo veliko. Vsekakor pa ne smemo mimo dejstva, da so zbirke Prešernovih poezij bile prevedene v celo vrsto jezikov, kot n.pr. v poljščino, ruščino, češčino, italijanščino, francoščino, ponekod v večjem, drugod v manjšem obsegu. Prav tako moremo reči tudi za Otona Župančiča. Čigar nekaj poezij je bilo pred nedavnim prevedenih tudi v bolgarščino.

ROBERT POLJUBI TRIKRAT MARIJO

8. septembra 1943 sva se z Mary srečala v Milanu in ko se je mračilo, sva zvedela za premirje iz radijskega sprejemnika v nekem baru na Foro Bonaparte. Ali se je vojna res končala? Vsi so upali, nihče pa ni tega verjel. V vseh ljudeh, moških in ženskah, s katerimi smo se srečali, je tlela tesnoba, ki se je kazala na razpotegnjenih obrazih in na razširjenih zenicah oči, obrnjenih navzgor, kakor da bi se bali, da prihaja grožnja z neba, le da bo tokrat prihajala od drugod. Toda vsi so bili naveličani trpljenja in strahu in zadovoljevali so se s tisto napovedjo o koncu groznega razdobja, o kraju nečloveškega pokola po bombardiranih hišah. Zadostovala je tista edina trdna točka, da so se znova zbudili upi, čeprav proti vsaki logiki.

Dospeli smo na Trg Duomo. Mimo so vozili tovornjaki, polni ljudi, ki so držali v rokah rdece zastave ali trobojnice. Vozili so mimo kakor v prazničnem vrtiljaku in za njimi so odmevali vzkliki in pesmi. Ustavil se je tovornjak, nekdo je spregovoril, vzklikal svobodi, socializmu, domovini. Poslušalci so mu ploskali in ponavljali so se vzkliki: «Živeli! Dol z njim!»

Kdor ni bil navdušen kakor množica, ni reagiral: ali iz usmiljenja ali iz strahu. Nekateri so se bali, da jih bodo imeli za fašiste ali za privržence Nemcev in so molčali. Samo neki stari gospod, ki je šel mimo naše skupinice, je rekel previdno: «Mladeniči, ne bodite pijani besed. Lahko bi se zbudili z grenkim priokusom v ustih. Nisem fašist, zato se bojim Nemcev.»

«Pognali jih bomo,» je zakričal postaven fant v delovni obleki. Stari gospod je skomignil z rameni in je odšel po svojih opravkih.

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6, II. TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA: GORICA: Ulica Silvio Pellico 1 - II, Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Telefon 37-338 — NAROČNINA: mesečna 800 lir — Vnaprej: četrtletna 2.250 lir, polletna 4.400 lir, celoletna 7.700 lir — SFRJ: posamezna številka v tednu in nedeljo 50 din, mesečno 1.000 — in letno 10.000 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za SFRJ: ADIT, DZS. Ljubljana, Stari trg 3/I., telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 600-14-603-86 — OGLASI: Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno upravni 250, osmrtnice 150 lir. — Mali oglasi 40 lir beseda — Oglasi tržaške in goriške pokrajine se naročajo pri upravi. — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana» — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst